བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མའི་འགྲེལ་པ།

《菩提道灯论释》

བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མའི་འགྲེལ་བ་ཞུང་དུ་རྣམ་གསལ་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་དགྱེས་པའི་མཆོད་སྤྲིན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

略释《菩提道灯论》熙怡阿底峡供云

ཅོ་ནེ་གྲགས་པ་བཤད་སྒྲུབ་པས་མཛད།

卓尼扎巴协珠[1]造

[1] འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་བཀའ་ལྟར་ས་སྐྱ་བའི་བླ་མ་ཞིག་གིས་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་ལུག་ལོར་ད་ལྟ་ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ཅོ་ནེ་རྫོང་དུ་བཏབ་པའི་ས་སྐྱའི་དགོན་ཆེན་ཞིག་སྟེ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་ཡོས་ལོར་ཆོས་རྗེ་རིན་ཆེན་ལྷུན་པོས་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་པར་བསྒྱུར། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་རྟ་ལོར་ཅོ་ནེ་གྲགས་པ་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱིས་དེར་མཚན་ཉིད་གྲྭ་ཚང་བཙུགས་ཤིང་། ས་བྱ་ལོར་རྒྱུད་གྲྭ་བཙུགས། བར་སྐབས་ཤིག་ལ་བཀའ་བསྟན་འགྱུར་གྱི་དཔར་ཤིང་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་བཞེངས་ཡོད། 卓尼寺。在甘南藏族自治州卓尼县内。1295 年，有萨迦派喇嘛奉大宝法王八思巴之命建立的萨迦派一寺庙。1459 年，法主仁钦伦波改为格鲁派寺庙。1714 年，卓尼·札巴协珠在寺中首创显乘院辩论佛经。1729 年又创密乘院修学密教，浸成大寺。寺中旧时有佛说部和注疏部藏经木刻板，印刷流行颇广。

༄༅། །ན་མོ་ཤཱཀྱ་མུ་ན་ཡེ།

南无释迦牟尼佛

བདེ་ལྡན་ཞིང་གཙོ་མགོན་པོ་འོད་དཔག་མེད། །སྙིགས་མའི་འགྲོ་ངོར་འཕགས་ཡུལ་པཎ་ཆེན་དུ། །

རྣམ་རོལ་ཕུལ་བྱུང་མར་མེ་མཛད་དཔལ་ཞེས། །ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཞབས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །

极乐刹土怙主无量寿，浊世众前圣域大智者，

殊胜游戏吉祥燃灯智，名称遍扬足前恭敬礼。

མགོན་དེ་བོད་ཡུལ་དབུས་བྱོན་ནས། །ཐུབ་བསྟན་སྤྱི་དང་བཀའ་གདམས་ཀྱི། །

བསྟན་པའི་སྲོལ་ཕྱེ་ལེགས་བཤད་གཙོ། །བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་ཞེས་སུ་གྲགས། །

怙主莅临卫藏域，善说总护佛圣教，

别开噶丹圣教轨，菩提道灯名称扬

འབྲོམ་སྟོན་པོ་ཏོ་གླང་ཤར་དང་། །རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཡབ་སྲས་སོགས། །

ཀུན་གྱིས་ལམ་སྒྲོན་འདི་ཉིད་གཞིར། །བཟུང་ནས་བཀའ་གདམས་བསྟན་པ་སྤེལ། །

种敦巴及博朗夏[2]，第二法王父子等，

---

[2] 博朵瓦 པོ་ཏོ་བ་ནི་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྕགས་ལུག་ལོར་འཁྲུངས། མཚན་རིན་ཆེན་གསལ། འབྲོམ་སྟོན་གྱི་དངོས་སློབ་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་མཆེད་གསུམ་དུ་གྲགས་པའི་ཡ་གྱལ། བླ་མ་འདས་རྗེས་ཡུན་རིང་ལ་གཙོ་བོར་སྒྲུབ་པ་ཉམས་ལེན་མཛད། དགུང་ལོ་ང་བཅུ་ང་གཅིག་ནས་བཟུང་སྟེ་བཀའ་གདམས་གཞུང་དྲུག་གི་འཆད་ཉན་མཛད་དེ་གཞུང་པའི་སྲོལ་བཏོད། པོ་ཏོ་དགོན་པའང་བཏབ་པས་དགེ་བཤེས་པོ་ཏོ་བ་ཞེས་གྲགས། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཤིང་བྱ་ལོར་འདས། སློབ་མ་དག་གིས་དེའི་གསུང་སྒྲོས་བསྒྲིགས་ཏེ་འགྲེལ་བ་སྦྱར་བ་ལ་བེའུ་བུམ་སྔོན་པོ་ཞེས་ཟེར། 博朵瓦（1031－1105）。本名仁饮赛，种敦大师弟子，与金厄瓦，普穹瓦合称三昆季。种敦去世后，多年专事修正。至年五十一时，始广收门徒，讲学以噶当六论等典籍为主，在噶当派中开经典派一系，创建博朵寺，并常驻于此，因此被称为博朵瓦。弟子辑其语录并加注释而名为《小册青书》。

朗日塘巴 གླང་རི་ཐང་པ་ནི་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་རྟ་ལོར་འཁྲུངས། མཚན་རྡོ་རྗེ་སེང་གེ། པོ་ཏོ་བའི་དངོས་སློབ། བཀའ་གདམས་བློ་སྦྱོང་གི་མན་ངག་དམིགས་པའི་ས་བཅད་བརྒྱད་དུ་མཛད་པ་ལ་བློ་སྦྱོང་ཚིགས་བརྒྱད་མར་གྲགས་པ་དེ་ཚོགས་ཆོས་སུ་མཛད། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཆུ་བྱ་ལོར་གླང་ཐང་དགོན་པ་བཏབ། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཆུ་ཡོས་ལ་འདས།

皆以道灯为基础，其后噶丹教法增，

དེ་ཕྱིར་འདིར་ཡང་ལམ་སྒྲོན་གྱི། །ཚིག་འགྲེལ་མདོར་བསྡུས་གསལ་ཙམ་ཞིག །

ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་མཆོད་མཉེས་ཕྱིར། །དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྲི་བར་བྱ། །

是故此复仅略释，《菩提道灯》之词句，

为供阿底峡欢喜，故由信力而造此。

དེ་ཡང་ཇོ་བོ་རྗེའི་ཆེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པར་ནི་བཀའ་གདམས་ཆོས་འབྱུང་སོགས་ན་གསལ་ཞིང་། མདོར་བསྡུས་པའི་རྣམ་ཐར་ནི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་སོགས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། འདིར་འཆད་པར་འོས་ཀྱང་མང་དུ་དོགས་ནས་བཞག་གོ །

此中大阿底峡尊者广传于噶丹法源等中已明，略传如《菩提道次第广论》等已出，此处虽适宣说，然恐繁多。

ལམ་སྒྲོན་འདིས་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པར་བསྡུས་ནས་སྟོན་པས་བརྗོད་བྱའི་ངོས་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར་འདི་འཆད་པ་ལ་བཞི། མཚན་གྱི་དོན། འགྱུར་ཕྱག གཞུང་གི་དོན།མཇུག་གི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི།

此中《道灯》总摄一切至言之义，开示实修次第，故从所诠方面而殊胜故。此中分四：甲一、释名；甲二、礼敬；甲三、正文；甲四、结义。今初：

རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བོ་དྷི་པ་ཐ་པྲ་དཱི་པ།

朗日塘巴（1054－1123）。本名多吉僧格，博朵瓦弟子，将噶当派修心要诀依所缘境分为八科，著之文字，号为修心八颂，并广为宣讲。1093 年建朗塘寺。

夏惹瓦 ཤ་ར་བ་ནི་མཚན་དྲོས་ཡོན་ཏན་གྲགས་ཟེར། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྷགས་ཁྱི་ལོར་འཁྲུངས་པའི་བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་ཤིག ཁོང་པོ་ཏོ་བ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་དཔེ་ཆ་མང་པོ་བློ་ལ་འཛིན་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྕགས་བྱ་ལོར་འདས། 夏惹瓦（1070-1141）。本名云丹扎。从博朵瓦出家学经，默记经论甚多，为宋代噶当派一大学者。

梵语：菩提巴沓扎蒂巴。

བོད་སྐད་དུ། བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་ཞེས་བྱ་བ།

藏译汉为：菩提道灯论。

དེ་ཡང་བོ་དྷི་ནི་བྱང་ཆུབ། པ་ཐ་ནི་ལམ། པྲ་དཱི་པ་ནི་སྒྲོན་མ་ཞེས་པའོ། །

此复菩提谓菩提；巴沓谓道；扎蒂巴谓灯。

མཚན་བཤད་ན།བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་རྣམ་མཁྱེན་དུ་བགྲོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་བརྗོད་བྱར་གསལ་བར་སྟོན་ཅིང་མཐོང་བར་བྱེད་པའི་སྒྲོན་མེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

此论名《菩提道灯》者，谓所诠开示往趋大觉菩提一切种智之道轨次第，犹如明示能见之灯，故如是称。

གཉིས་པ་འགྱུར་ཕྱག་ནི།

甲二、礼敬；

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ་ཞེས་པ་ནི་ལོ་ཙཱ་བས་བཀོད་པ་སྟེ་གོ་སླའོ། །

敬礼曼殊室利童子菩萨。为是译者所加，易解。

གསུམ་པ་གཞུང་གི་དོན་ལ་གསུམ།མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ།གཞུང་དངོས་བཤད་པ། རྒྱུ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བརྩམས་པའོ། །དང་པོ་ནི།

甲三、正文分三：乙一、供赞立誓；乙二、释正文；乙三、依何因而造。今初；

དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་དག་དང་དེ་ཡི་ཆོས། །དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་བྱས་ཏེ། །

སློབ་མ་བཟང་པོ་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་བསྐུལ་གྱུར་པས། །བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱ། །ཞེས་སོ།།

礼敬三世一切佛，及彼正法与众僧，
应贤弟子菩提光，劝请善显觉道灯。

བསྟན་བཅོས་འདི་རྩོམ་པའི་ཐོག་མར་ཡུལ་གང་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་ཡོད་དེ། འདས་མ་འོངས་ད་ལྟའི་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་དག་དང་། སངས་རྒྱས་དེ་ཡི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་དང་དེ་སྒྲུབ་པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་ནི་ཡིད་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་འཚལ་བའི་ཕྱིར།

此论作者最初有顶礼何境者，谓意极其恭敬顶礼过去、未来、现在三世诸佛，佛之教证正法以及修行之僧。

དེ་ལྟར་ཕྱག་བྱས་ནས་བྱ་བ་གང་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། སློབ་མ་བཟང་པོ་ལྷ་བླ་མ་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་བསྐུལ་བར་གྱུར་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དེའི་ངོ་བོར་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མའི་བསྟན་བཅོས་འདི་གསལ་བར་བྱ་བ་སྟེ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྒྲོན་མེས་གཟུགས་སྣང་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་གསལ་བར་བྱ་བའི་དོན་ནོ།།

如是礼已，有何所作？谓应贤善弟子菩提光劝请，而造此善显《菩提道灯论》故。此复如灯能显见色之义也。

ལྷ་བླ་མ་བྱང་ཆུབ་འོད་ནི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རིགས་ལྷ་བཙུན་ཞིག་སྟེ། དེས་རྒྱ་བརྩོན་སེང་དང་ནག་ཚོ་ལོ་ཙྪ་བ་སོགས་རྒྱ་གར་དུ་བཏང་ནས་བོད་དུ་ཕན་ཐོགས་པའི་པཎྜི་ཏ་ཞིག་སྤྱན་དྲངས་ལ་ཕྱག་ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན། ཕོང་རྣམས་རྒྱ་གར་དུ་ཕྱིན་ནས་མཛོན་ཤེས་མངའ་བའི་གྲུབ་ཆེན་འགའ་ལ་ལུང་བསྟན་ཞུས་པ་ན། ཇོ་བོས་ཕན་ཆེན་པོ་ཐོགས་པར་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར་ཇོ་བོ་དཀྱུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་ལ་ཉེ་བའི་ཚེ་བོད་དུ

སྤྱན་དྲངས་ཏེ་མངའ་རིས་སྟོད་དུ་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་ལྷ་བླ་མས་ཇོ་བོ་ལ་དྲི་བ་བདུན་ཞུས་པའི་ལན་དུ་བསྟན་བཅོས་འདི་བརྩམས་པར་གྲགས་སོ། །

菩提光尊者是西藏王族出家僧人，彼派遣贾精进狮子与拿错译师前往印度迎请能利益藏人之智者，彼等到印度已，问请一些有神通成就之预言家，预言阿底峡尊者能作极大饶益。如是阿底峡尊者近六十岁时被迎往西藏上阿里，菩提光祈问阿底峡七[3]问，为答此而造此论。

འདི་ལ་ཇོ་བོས་རང་འགྲེལ་བསྡུས་པ་ཞིག་མཛད་ཅིང་། གཞན་དགེ་བཤེས་སྟོན་པ། སྤུ་ཏོ་བ། ཤ་ར་བ། ནག་ཚོ་སོགས་ཀྱིས་འགྲེལ་པ་དང་། མན་ངག་བསྡུས་དོན་ཅི་རིགས་མཛད་ལ། ཕྱིས་པཎ་ཆེན་གོང་མས་འགྲེལ་པ་རྒྱས་ཙམ་ཞིག་མཛད་དོ། །

此后阿底峡自造略释，另有格西仲敦巴、博多瓦、夏若瓦、拿错等而造注释，皆属教授略义，其后班禅大师而造广释。

གཉིས་པ་གཞུང་དངོས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྟན་པ་དང་། དེ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

乙二、释正文分二：丙一、略示三士建立；丙二、别示彼三之道相。今初：

---

[3] 七个问题：
一、大乘道所依的补特伽罗怎样？
二、异生身中能不能发菩提心？
三、菩萨戒需要不需要别解脱戒为所依？
四、有别解脱戒者受菩萨戒时，是前一种戒体转成后一种，还是二种戒体并存？
五、修集二种资粮需要不需要方便、般若双运？
六，中观、唯识以何理为究竟？
七、入大乘密咒门当如何行？对《道灯论》的全部论文，即依着七个问题次第解释。

ཆུང་དང་འབྲིང་དང་མཆོག་གྱུར་པས། །སྐྱེས་བུ་གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ། །
དེ་དག་མཚན་ཉིད་རབ་གསལ་བས། །སོ་སོའི་དབྱེ་བ་བྲི་བར་བྱ། །ཞེས་སོ། །

由下中及上，应知有三士，
当书彼等相，各各之差别。

ལམ་དང་དབང་པོའི་རིམ་པ་ལ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་དབྱེ་བས་སྐྱེས་བུ་གསུམ་དང་དེའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་གསུམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་རམ་མཚན་ཉིད་སོ་སོའི་དབྱེ་བ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་ཚིག་གིས་བྲི་བར་བྱའོ། །

以道与根器之次第分有下、中、上三种士夫，应知彼道之相亦分三种，如是为令彼等差别与定义更为明显而作词解。

འདིར་སྐྱེས་བུ་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ནི། སྐྱེས་བུ་སྐད་དོད་པུ་རུ་ཥ་ཞེས་པ་ནུས་པ་ལྡན་པ་འདུག་པས། འདིའི་སྐྱེས་བུ་གསུམ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་ཕན་ཆད་ཀྱི་ལམ་སྒྲུབ་པ་ལ་ནུས་པ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

此中“士夫”名者，士夫梵文为“卜茹夏”意为“具能”，故此三士夫具有能修利益后世之道。

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ། སྐྱེས་བུ་འབྲིང་། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་ཉིད་དམ་ཁྱད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི།

丙二、别示彼三之道相分三：丁一、下士之定义与差别；丁二、中士之定义与差别；丁三、上士之定义与差别。今初：

གང་ཞིག་ཐབས་ནི་གང་དག་གིས། །འཁོར་བའི་བདེ་བ་ཙམ་དག་ལ། །
རང་ཉིད་དོན་དུ་གཉེར་བྱེད་པ། །སྐྱེས་བུ་དེ་ནི་ཐ་མར་ཤེས། །ཞེས་སོ། །

若以何方便，唯于生死乐，
但求自利益，知为下士夫。

འདིར་བསྟན་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ངན་སོང་ལ་འཇིགས་ནས་ཚེ་འདི་ལ་མ་ཆགས་ཤིང་ཕྱི་མའི་མངོན་མཐོ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྐྱེས་བུ་གང་ཞིག ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དང་ལྡན་ཅིང་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། མི་དགེ་བཅུ་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་སྒོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་ནི་གང་དག་གིས། ལྷ་མིའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་བ་ཙམ་ཐོབ་པ་ལ་རང་ཉིད་འབད་ཅིང་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པ་དེ་ནི། འདིར་བསྟན་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའམ་ཐ་མར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

此中开示下士之差别者谓怖畏恶趣，不贪现世，希求后世增上生义之士夫；具有信业果之信心而修皈依，持断十恶等之戒，以静虑与无色定等方便；彼等精进希求仅得人天有漏之乐，应知此中显为下士或劣士夫故。

སྤྱིར་ཚེ་འདི་ཙམ་གྱི་བདེ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱང་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའམ་ཐ་མ་ཡིན་ཀྱང་། འདིར་བསྟན་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་ནི་ངན་སོང་གིས་འཇིགས་ནས་ཚེ་འདི་ཙམ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བར་ཕྱི་མའི་མངོན་མཐོ་གཙོ་བོར་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཞིག་གོ།

总之，仅仅希求现世安乐者皆是下士夫或劣士夫，此中所示下士夫者谓怖畏恶趣，不求现世而求后之增上生为主。

དེ་ལ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། གཞན་དོན་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཤིང་། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བར་མ་ཟད། འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་དོན་དུ་བྱེད་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ།།

此中所说“下士夫”者，谓不仅背弃利他，亦不希求解脱轮回，而为希求轮回盛世者。

དེ་ཡང་མངོན་མཐོ་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་དེའི་ཐབས་སམ་ལམ་མ་ནོར་བ་ལ་ཞུགས་པ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་ཀྱི། ཕྱི་མའི་མངོན་མཐོའི་བདེ་བ་དོན་དུ་གཉེར་ཡང་དེའི་ཐབས་ནོར་བ་ལ་ཞུགས་པའི་གཞན་སྡེ་འདིར་བསྟན་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་མིན་ཏེ། ཐབས་ནོར་བ་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང་དཀོན་མཆོག་ལ་སྐྱབས་སུ་མ་སོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

复次，希求增上生者须依无谬方便或道；虽希求后世增上生之乐，然由误入错之方便，余部亦无开示此中之下士；误入方便故，不皈依三宝故。

སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་འདི་ལ་ཚེ་འདིའི་བདེ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཙམ་ཞིག་ནི་ངེས་པར་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ཙམ་ལ་བློ་མི་གཏོད་པར་ཕྱི་མའི་མངོན་མཐོ་དོན་དུ་གཉེར་བ་བྱེད་ཅིང་ངན་སོང་ལས་ཐར་བ་འདོད་པའོ། །

此下士虽定仅有希求此世安乐，然彼未舍此心，而求后世增上生亦许彼能脱恶趣。

གཉིས་པ་ནི།

丁二、中士之定义与差别；

སྲིད་པའི་བདེ་ལ་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཤིང་། །སྡིག་པའི་ལས་ལས་ལྡོག་བདག་ཉིད། །

གང་ཞིག་རང་ཞི་ཙམ་དོན་གཉེར། །སྐྱེས་བུ་དེ་ནི་འབྲིང་ཞེས་བྱ། །ཞེས་སོ། །

背弃三有乐，遮止诸恶业，

但求自寂灭，彼名为中士。

འདིར་བསྟན་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སྲིད་པ་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་བདེ་བ་ལའང་བློ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཤིང་མི་འདོད་ལ། སྒོ་གསུམ་འཁོར་བ་འགྲུབ་པའི་ལས་སྤྱི་དང་། སྡིག་པ་མི་དགེ་བའི་ལས་ལས་ལྡོག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐྱེས་བུ་གང་ཞིག་ལམ་རང་ཉིད་གཅིག་པུའི་དོན་དུ་སྡུག་ཀུན་སྤངས་པའི་

ཞི་བ་སྒྲུབ་འདུས་ཐར་པ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྐྱེས་བུ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདིར་བསྟན་པའི་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱིར།

此中开示中士之差别者，谓对三有轮回盛世至心背弃不在欲求，遮止三门所造轮回总业与遮止不善罪业之士夫，仅以自之任何道寂灭诸苦，希求解脱涅槃之士夫，即此所示之中士夫故。

འདི་ནི་ངན་སོང་ལས་ཐར་འདོད་ཡོད་ཀྱང་ཕྱི་མའི་མངོན་མཐོ་ཙམ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བར་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་སྔ་མ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་། གཞན་དོན་བྱེད་པའི་བསམ་སྦྱོར་དམན་པས་ན་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་ངོ་།།

此者虽欲脱离恶趣，然不希求后世之增上生，欲得解脱，故胜前之下士，但由利他意乐狭隘，故是中士。

ངན་འགྲོ་ལས་ཐར་འདོད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་དངོས་ནི་མིན་ཏེ། ཆུང་འབྲིང་གི་ལམ་དངོས་ནི་མངོན་མཐོ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་ཐར་པ་ཙམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡིན་པས་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

上士虽有欲脱恶趣之道，然是下中士夫共同之道，非真下中士夫，真实下中士之道是为希求现前增上生与仅自解脱，故不相同。

གཞུང་འདིས་བདེན་པ་བཞི་ཡང་བསྟན་ཏེ། སྲིད་པའི་བདེ་ལ་ཞེས་པས་སྡུག་བདེན། སྡིག་པའི་ལས་ཞེས་པས་ཀུན་འབྱུང་། རང་ཞི་ཙམ་ཞེས་པས་འགོག་བདེན། ལྡོག་བདག་ཉིད་ཅེས་པས་ལམ་བདེན་བསྟན་ཅིང་། ངེས་འབྱུང་ཡང་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།

此论亦示四谛，三有之乐谓是苦谛；罪恶谓是集谛；仅自寂灭谓是灭谛，遮我谓是道谛，亦是出离心也。

འཁོར་བ་འགྲུབ་པའི་ཐོག་མའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ནི་མ་རིག་པ་དང་། དེའི་དབང་གིས་ལས་དཀར་ནག་གང་རུང་བསགས་ཏེ་འཁོར་བར་སྐྱེ་ཞིང་རྒ་ཤིའི་བར་འབྱུང་ལ། དེ་ལས་ཟློག་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ་དེས་མ་རིག་པ་སྤངས་པ་ན་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་ཏེ་མཚོན་ཙམ་མོ། །

形成轮回首要之因谓是无明，以彼增上集聚黑白之业，而生轮回，起老死故，能遮彼之主因即是通达无我之慧，由此断除无明，解脱轮回。

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

丁三、分二：戊一、略示；戊二、广说。今初；

རང་རྒྱུད་གཏོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས། །གང་ཞིག་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཀུན། །
ཡང་དག་ཟད་པར་ཀུན་ནས་འདོད། །སྐྱེས་བུ་དེ་ནི་མཆོག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །

若以自身苦，比他一切苦，
欲求永尽者，彼是上士夫。

འདིར་བསྟན་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་ལམ་ལ་བློ་འབྱོངས་པའི་གང་ཟག་གང་ཞིག   རང་རྒྱུད་གཏོགས་པ་སྟེ་རང་ཉིད་འཁོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཇི་ལྟར་མནར་བ་དེ་བཞིན་དུ། སེམས་ཅན་གཞན་རྣམས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གཟིར་བར་མཐོང་ནས་སྙིང་རྗེས་སེམས་ཅན་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ཡང་དག་པར་ཀུན་ནས་ཟད་པར་བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་ལ་འགོད་པར་འདོད་པའི་སྐྱེས་བུ་དེ་ནི་འདིར་བསྟན་པའི་སྐྱེས་བུ་མཆོག་གམ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

此中开示上士之差别者，谓心谙习下中士夫之道补特伽罗，由自相续比度自于轮回所受如是逼恼痛苦，见诸有情亦受逼恼痛苦，而生大悲之心，正尽彼等

痛苦，欲证佛位之士夫，谓是此中所示上士或大士故。

མདོར་ན་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་གཞུང་འདི་དག་གིས་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་དེའི་ལམ་གཙོ་བོར་བསྟན་ནས། སྐྱེས་བུ་གསུམ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་དོན་གྱིས་བསྟན་ལ་འདིར་བསྟན་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་རིགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཞིག་དང་། འབྲིང་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ཞིག་དང་། ཆེན་པོ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ཡང་གཙོ་བོར་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་མ་ནོར་བ་ལ་ཞུགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་མདོ་སྔགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །

总之，开示三士夫相时，诸论皆示三士夫相与彼之道要，开示三士夫共同之道，差别之义，此中所示下士非三乘随一之类，中士定是小乘之类，上士定是大乘之类。此复主要令入无谬大乘之道，此中又分经咒二种。

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་ལམ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། སྔགས་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་མྱོགས་ཙམ་བཤད་པའོ། །

戊二、广说分二：己一、广说波罗蜜多乘之道；己二、略说入密之理。

དང་པོ་ལ་གཉིས། ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་གོ །

己一、分二：庚一、道之建立；庚二、果之建立。

དང་པོ་ལ་གཉིས། དམ་བཅའ་བ་དང་། བཤད་པ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི། །

庚一、分二：辛一、立誓；辛二、正释。今初；

སེམས་ཅན་དམ་པ་བྱང་ཆུབ་མཆོག །འདོད་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་ལ། །

བླ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡི། །ཡང་དག་ཐབས་ནི་བཤད་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །

为诸胜有情，求大菩提者，

当说诸师长，所示正方便。

འདི་ལ་བཤད་པར་བྱའོ་ཞེས་དྲང་ངོ་། །གང་ན་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་ཡང་དག་པའི་ཐབས་སོ། །གང་ལ་ན་སེམས་ཅན་དམ་པ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་གི་གོ་འཕང་འདོད་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་ལའོ། །

此中“所示”谓是修成无上正等菩提之正方便，谓诸有情皆欲成正士殊胜菩提之位。

དེ་ཡང་རང་དགར་འཆད་པ་མིན་གྱི། གསེར་གླིང་བ་སོགས་བླ་མ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་གསུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །

其非是一般教授，而是随行金州大师等诸上师开示之教授之说。

མདོར་ན་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་འདི་ལ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམ་པ་གཉིས་ལས་བརྒྱུད་པའི་ལམ་རིམ་གྱི་མན་ངག་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་མངའ་སྟེ། བསྡུས་དོན་ལས། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལས་ལེགས་བརྒྱུད་པའི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

总之阿底峡于此具有二大车轨传承道次之一切圆满教授，《摄义》云：“摄二大车善传流。”

གཉིས་པ་བཤད་པ་དངོས་ལ་གཉིས། སྨོན་སེམས་བསླབ་བྱ་དང་བཅས་པ་དང་། འཇུག་སེམས་བསླབ་བྱ་དང་བཅས་པའོ། །

辛二、正释分二：壬一、愿心所学；壬二、行心所学。

དང་པོ་ལ་གསུམ། སྔོར་བ། དངོས་གཞི། མཇུག་གི་རིམ་པའོ། །

壬一、分三：癸一、加行；癸二、正行；癸三、受后次第。

དང་པོ་ལ་གསུམ། ཚོགས་གསོག་པ། སྐྱབས་འགྲོ་ཁྱད་པར་ཅན་བྱ་བ། སེམས་གསུམ་ལ་བློ་སྦྱོང་བའོ། །དང་པོ་ནི།

癸一、分三：子一、集资；子二：不共皈依；子三：修三种心。

རྫོགས་སངས་བྲིས་སྐུ་ལ་སོགས་དང་། །མཆོད་རྟེན་དམ་ཆོས་མངོན་ཕྱོགས་ནས། །
མེ་ཏོག་བདུག་སྤོས་དངོས་པོ་དག །ཅི་འབྱོར་པ་ཡིས་མཆོད་པར་བྱ། །
ཀུན་བཟང་སྤྱོད་ལས་གསུངས་པ་ཡི། །མཆོད་པ་རྣམ་པ་བདུན་དག་ཀྱང་། །ཞེས་སོ། །

对佛画像等，及诸灵塔前，
以花香等物，尽所有供养，
亦以普贤行，所说七支供。

འདིར་བསྟན་མཆོད་པ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། གང་གི་མདུན་དུ་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྐུ་རི་མོར་བྲིས་པ་དང་། འབུར་དུ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐུ་རྟེན་དང་། རིང་བསྲེལ་སྙིང་པོ་ཅན་གྱི་ཐུགས་མཆོད་རྟེན་དང་། གསུང་རབ་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་པོ་ཏི་སོགས་གསུང་གི་རྟེན་རྣམས་ཅི་འགྲུབ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་ནས་ཏེ་དངོས་སུ་བཞུགས་པའི་མདུན་དུ་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

此中所示当如何供，与谁前而作有差别者，谓于释迦摩尼佛画像前，或于高显等之身所依，佛骨舍利所作之塔是意所依，至言正法经涵等之语所依，尽自所能，如住现前，承侍供养。

དངོས་པོ་གང་གིས་མཆོད་པ་ཡང་ཡོད་དེ། མེ་ཏོག་དང་། བདུག་སྤོས་དང་། མར་མེ་དང་། དྲི་ཆབ་དང་། ཞལ་ཟས་རོལ་མོ་སོགས་དངོས་པོ་དག་ཅི་འབྱོར་བ་ཡིས་མཆོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་ཀུན་

ཏུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་ལས་གསུངས་པ་ཡི་མཆོད་པ་རྣམ་པ་བདུན་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། མཆོད་འབུལ། སྡིག་བཤགས། ཡི་རང་། བསྐུལ་བ། གསོལ་གདབ། བསྔོ་བ་དང་བཅས་ཡན་ལག་བདུན་དག་ཀྱང་བྱ་བའི་ཕྱིར།

当供何等物者，花、香、灯、香水、馔肴、音乐等诸物，尽其所有而作供养。不仅如此，应以普贤七支行愿作意供养，其谓顶礼、供养、忏罪、随喜、请转法轮、请住世、回向。

གཉིས་པ་སྐྱབས་འགྲོ་ཁྱད་པར་ཅན་ནི།

子二：不共皈依：

བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོའི་མཐར་ཐུག་པར། །མི་ལྡོག་པ་ཡི་སེམས་དག་གིས། །
དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་རབ་དད་ཅིང་། །པུས་མོའི་ལྷ་ང་སར་བཙུགས་ནས། །
ཐལ་མོ་སྦྱར་བར་བྱས་ནས་ནི། །དང་པོ་སྐྱབས་འགྲོ་ལན་གསུམ་བྱ། །ཞེས་སོ། །

以至菩提藏，不退转之心，
信仰三宝尊，双膝著于地，
恭敬合掌已，先三遍皈依。

དུས་ཇི་སྲིད་བར་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོའི་མཐར་ཐུག་གི་བར་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཡོད་དེ། ཕྱི་གནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་ངམ་རྡོ་རྗེ་གདན་ལྟ་བུ་དང་། ནང་རྟོགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་སྟེ་ཐ་མ་དེར་སངས་རྒྱས་བར་དང་། ཕྱི་མ་དེ་མ་ཐོབ་བར་དུ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

永永皈依三宝之理者谓是直至菩提藏永皈依故。菩提藏分有内外二种，住外菩提藏者，如于菩提树下

或金刚座，内证菩提藏者如智慧法身，前者谓佛。后谓未获彼而修皈依之义故。

ཀུན་སློང་དང་སྦྱོར་ལམ་ཅི་འདྲ་བས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ལས་ནམ་ཡང་མི་ལྡོག་པ་བརྟན་པོའི་སེམས་དག་གིས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་རབ་ཏུ་དད་ཅིང་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཕུས་ཀྱི་ལྷས་མོའི་ལྷ་ང་ས་ལ་བཙུགས་ནས་ལག་གཉིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་བར་བྱས་ནས་ནི་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར།

以何等起与加行而作皈依者，谓由缘一切有情之慈悲心以永永不退坚固皈依三宝之心，以极恭敬信心于三宝前胡跪合掌而作皈依故。

སྐྱབས་འགྲོའི་ཆོ་ག་ཇི་ལྟར་བྱ་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྔོན་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་གའི་དང་པོར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་འགྲོའི་ཆོ་ག་ལན་གསུམ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བྱ་བའི་ཕྱིར།

以何皈依仪轨之理者，初以不共愿心生起仪轨之式，而说三次皈依故。

སྐྱབས་འགྲོ་ཁྱད་པར་ཅན་འཇོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་པར་འདོད་པའི་བསམ་པས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་སྐབས་ཀྱི་སྐྱབས་འགྲོའི་རྒྱུ་དང་ཡུལ་དང་ངོ་བོ་དང་བསླབ་བྱ་དང་ཕན་ཡོན་གྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

安立不共皈依理者，以为救一切有情出轮回苦之意乐而作皈依三宝故。此中皈依之因、境、体性、学处、利益差别等如《菩提道次第广论》等应知。

གསུམ་པ་སེམས་གསུམ་ལ་བློ་སྦྱང་བ་ནི།

子三：修三种心：

དེ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ། །བྱམས་པའི་སེམས་ནི་སྔོན་འགྲོ་བས། །

ངན་སོང་གསུམ་དང་སྐྱེ་སོགས་དང་། །འཆི་འཔོ་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་བའི། །

次一切有情，以慈心为先，

观恶趣生等，及死殁等苦，

འགྲོ་བ་མ་ལུས་ལ་བལྟས་ཏེ། །སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ནི་སྡུག་བསྔལ་བ། །

སྡུག་བསྔལ་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་མཚན་ལས། །འགྲོ་བ་ཐར་བར་འདོད་པ་ཡིས། །ཞེས་སོགས།

无余诸众生，为苦所苦恼，

从苦及苦因，欲度脱众生。

འདིའི་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བྱམས་པ། དེ་ནས་གསུམ་གྱིས་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་པ། དེ་ནས་གསུམ་གྱིས་སྙིང་རྗེའི་རྣམ་པ་བསྟན་ཅིང་།

此中初二用慈心，其三用悲心而缘，其后开示第三悲心之相。

བྱང་ཆུབ་སེམས་སྒྲོང་ཚུལ་ཡང་དོན་གྱིས་བསྟན་ཏེ། སྐྱབས་འགྲོ་ཁྱད་པར་ཅན་བྱས་པ་དེ་ནས་ཅི་ཞིག་བྱ་བ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་བདེ་བ་དང་ལྡན་འདོད་ཀྱི་ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པའི་སེམས་ནི་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

又开始修菩提心者，修不共皈依之后，更有何事？谓应修习缘一切有情具乐之悦意慈心故。

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མར་ཤེས་པ། དྲིན་དྲན་པ། དྲིན་གཟོ་བའི་སྒོ་ནས་ཡིད་འོང་གི་བྱམས་པ་བསྒོམས་ནས་ཅི་ཞིག་བྱ་བ་ཡོད་དེ། དེ་ནས་བྱམས་པའི་སེམས་དེ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

从知一切有情如母、念恩、报恩门中修悦意慈，其后又有何事？以彼慈心为前行而修大悲故。

ཇི་ལྟར་བསྒོམ་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་སྤྱི་དང་ངན་སོང་གསུམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་། མིའི་སྐྱེ་ན་རྒ་ན་འཆི་སོགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་། འདོད་ལྷའི་འཆི་འཕོ་འོག་ཏུ་ལྟུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། སོགས་ཀྱིས་ཁམས་གོང་མའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚུལ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ནས་ཁམས་གསུམ་གྱི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་ལ་བལྟས་ཏེ། དེ་ཡང་ངན་སོང་གསུམ་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ནི་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། འདོད་ལྷ་དང་མི་ནི་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཁམས་གོང་མ་རྣམས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་།

应如何修？谓应了知一切有情总苦，三恶趣之苦，人之生老病死苦，欲天死没下堕苦，等上界行苦，观彼三界无余有情，彼有三恶趣之苦苦，欲天与人之坏苦，上界之行苦。

རྒྱུ་མཚན་ཏེ་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལས་ཉོན་དང་བཅས་པས་མནར་བའི་འགྲོ་བ་རྣམས་དེ་ལས་ཐར་བར་འདོད་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྒོམས་ནས་སྙིང་རྗེ་དེ་ཡིས་དྲངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་དེ་དག་གིས་སེམས་བསྐྱེད་སྐྱེ་བ་ལ་བྱམས་སྙིང་རྗེ་གཉིས་ངེས་པར་དགོས་པར་སྟོན་པའོ།།

苦因皆是集谛惑业，逼迫众生，由修欲脱彼之大悲由大悲心引生菩提之心故。诸论皆示生起发心定须慈与悲故。

གཉིས་པ་དངོས་གཞི་ནི།

癸二、正行：

སྟོབས་པ་མེད་པར་དམ་བཅའ་བའི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱ། །ཞེས་པ་སྟེ།

力誓永不退，常发菩提心。

གང་བསྐྱེད་ན། སྔར་ལྟར་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་རྣམ་ལེགས་པར་སྦྱངས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་སྨོན་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །ཇི་ལྟར་ན། སེམས་བསྐྱེད་པ་ལས་དུས་ནམ་ཡང་ལྡོག་པ་མེད་པར་དམ་བཅའ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །

生何心？如前以慈悲之所缘相善修习已，为利一切有情愿得成佛而生愿菩提心。何故？谓是发心之后永不退转之誓言。

སྤྱིར་སྨོན་སེམས་ཆོ་ག་ལ་མ་བརྟེན་པར་སྐྱེ་ཡང་། ཆོ་གས་བླངས་ན་བརྟན་པ་སོགས་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པས་ལེན་པ་ཡིན་ལ། ལེན་པའི་ཆོ་ག་དངོས་ནི། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་སོགས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་བདག་གིས་ལོགས་སུ་བཀོད་ཟིན་པས་འདིར་བཞག་གོ །

总之，虽不依愿心仪轨亦可发起，若有仪轨更为坚固故有差别。亲受仪轨如《菩提道次第广论》等所出。我已另注，此中不述。

གསུམ་པ་མནྟག་གི་བསླབ་བྱ་དང་བཅས་པ་ལྔ་ལས། དང་པོ་ཕན་ཡོན་ནི།

癸三、受后学处次第分五：子一、利益；

དེ་ལྟར་སྨོན་པའི་སེམས་དག་ནི། །བསྐྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་པ། །

དེ་ནི་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ཡི། །མདོ་ལས་བྱམས་པས་རབ་ཏུ་བཤད། །ཅེས་སོ། །

如是发愿心，所生诸功德，

如华严经中，弥勒所宣说。

སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་སྨོན་པའི་སེམས་དག་ནི་ཆོ་གས་བསྐྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ནམ་ཕན་ཡོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ཡི་མདོ་ལས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་རྒྱལ་སྲས་ནོར་བཟང་ལ་རབ་ཏུ་རྒྱས་པར་བཤད་དོ། །

如前所说以愿心仪轨生起有何广大功德与利益？如《华严经》中至尊弥勒对善财而作广说故。

བཤད་ཚུལ་ནི་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། རིགས་ཀྱི་བུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་ལྟ་བུའོ་ཞེས་སོགས་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་འཆད་པའི་མདོ་མང་ཡང་འདི་ལས་རྒྱས་པ་མ་མཐོང་ངོ་།།

如彼经云:“善男子,菩提心者,如一切佛法之种子。”等宣说发心胜利之经虽多，然未见比此更广者。

གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱང་བ་ལ་སློབ་པ་ནི།

子二、修菩提心之学处：

དེ་ཡིས་མདོ་གླེགས་བམ་བླ་མ་ལས་མཉན་ཏེ། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་མེད་པ། །རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱས་ལ་དེ་གནས་རྒྱུ་མཚན་དུ། །དེ་ལྟར་ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱ། །ཞེས་སོ།།

或读彼经或师闻，了知正等菩提心，

无边功德为因缘，如是数数发其心。

སྨོན་སེམས་ཆོ་གས་བླངས་པའི་གང་ཟག་དེ་ཡིས་སྨོན་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་རྣམས་དང་བསྟན་བཅོས་ཁྱད་པར་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱིས་གླེགས་བམ། ཡང་ན་བླ་མ་ལས་ལེགས་པར་མཉན་ཏེ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ནམ་ཕན་ཡོན་མཐའ་མེད་པའི་ཚུལ་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས། དགོས་པ་སེམས་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་གནས་ཤིང་མི་ཉམས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཏེ་རྒྱུ་རྐྱེན་དུ་ད་ལྟར་ཡང་དང་ཡང་དུ་འམ། ཉིན་ལན་གསུམ་མཚན་ལན་གསུམ་དུ་སྨོན་སེམས་དེ་ནི་དྲན་ཅིང་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།།

以愿心仪轨而受之有情，彼为了知发愿心之胜利须读《华严经》等及殊胜论典；或从善知识听闻发圆

满菩提心之无边功德与胜利，须知此心于自相续安住不退之理者数数忆念发心因缘，昼三夜三忆念所发愿心。

སྨོན་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་ག་རྒྱས་པ་ལམ་རིམ་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་ན།   སངས་རྒྱས་ཆོས་ཚོགས་མ་ཀྲང་པ་བཞིས་བྱ་བར་ཇོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས་འབྱུང་ངོ་།།

发起愿心仪轨广如《道次第》，若不成立，应如阿底峡所说："诸佛正法贤圣僧。"等四句颂。

འོ་ན། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ནམ་ཕན་ཡོན་མཐའ་མེད་པ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་གཞན་ཡང་།

若尔，发起圆满菩提心之无边功德与胜利是何耶？此非仅如《华严经》所说，复次：

དཔའ་སྦྱིན་གྱིས་ཞུས་མདོ་དག་ལས། །འདི་ཡི་བསོད་ནམས་གང་བསྟན་པ། །
གང་ཚེ་ཚིགས་བཅད་གསུམ་ཙམ་དུ། །མདོར་བསྡུས་པས་ནི་བྲི་བར་བྱ། །

勇施请问经，亦广说此福，
彼略摄三颂，今此当摘录，

བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་བསོད་ནམས་གང་། །དེ་ལ་གལ་ཏེ་གཟུགས་མཆིས་ན། །
ནམ་མཁའི་ཁམས་ནི་ཀུན་བཀང་སྟེ། །དེ་ནི་དེ་བས་ལྷག་པར་འགྱུར། །

菩提心福德，假使有色者，
充满虚空界，其福犹有余，

གང་གཱའི་བྱེ་མའི་གྲངས་སྙེད་ཀྱི། །སངས་རྒྱས་ཞིང་རྣམས་མི་གང་གིས། །
རིན་ཆེན་དག་གིས་ཀུན་བཀང་སྟེ། །འཇིག་རྟེན་མགོན་ལ་ཕུལ་བ་བས། །

若人以珍宝，遍满恒沙数，

一切佛世界，供献于诸佛，

གང་གིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་བགྱིས་ཏེ། །བྱང་ཆུབ་ཏུ་ནི་སེམས་བཏུད་ན། །

མཆོད་པ་དེ་ནི་ཁྱད་པར་འཕགས། །དེ་ལ་མཐའ་ནི་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ།

若有人合掌，心敬大菩提，

此供最殊胜，其福无边际。

དོན་བསྡུ་ན་དཔའ་སྦྱིན་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་སེམས་བསྐྱེད་པ་འདིའི་བསོད་ནམས་གང་བསྟན་པ་གང་གི་ཚེ་ཚིགས་བཅད་གསུམ་ཙམ་དུ་འདིར་མདོར་བསྡུས་ནས་བྲི་བར་བྱའོ་ཞེས་བཤད་པར་དམ་བཅས་ནས། དེ་མན་ཆད་ཀྱིས་ཕན་ཡོན་སྟོན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་བསོད་ནམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་གཟུགས་མ་མཆིས་མོད། གལ་ཏེ་དེ་ལ་གཟུགས་མཆིས་ན་ནི་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀུན་བཀང་སྟེ་མི་ཤོང་བར་ཕན་ཡོན་དེ་ནི་ནམ་མཁའ་དེ་ལས་ཀྱང་ལྷག་པར་འགྱུར་རོ། །

略义如《勇施请问经》中亦广说发心之福，略以三颂由摄略义而其立言，开示菩提心之福非色，设若有色能满虚空，不能容纳，胜利超越彼等虚空之量故。

དཔེར་ན་ཆུ་བོ་གང་གཱའི་བྱེ་མའི་གྲངས་ཅེ་སྙེད་ཀྱི་ཚད་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམས་མི་གང་གིས་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་དངུལ་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་དག་གིས་ཀུན་ནས་བཀང་སྟེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མགོན་པོ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཕུལ་བ་བས། གཞན་གང་གིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་བར་བྱས་ནས་ལུས་བཏུད་དེ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་མཆོད་པ་འདི་ནི་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ནོ། །

喻如有人以等恒河沙数之佛刹，皆满如意宝、银等诸宝供养世间依怙世尊，若有余人合掌以身恭敬供养发菩提心者其福胜彼。

འོ་ན། འདིར་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་མཆོད་པར་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། མཆོད་པ་ལ་ཕྱི་ཟང་ཟིང་དང་ནང་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པ་གཉིས་གསུངས་པའི་ནང་ནས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་བྱམས་སྙིང་རྗེ་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པ་སོགས་ནི་ནང་སྒྲུབ་པའི་མཆོད་པ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་སོ། །

若尔，此中所说是如何供养发菩提心者，供养分外供什物，内供如教修行二种。从内心发起菩提之心与修起慈悲之心，密意为内供如教修行。

གསུམ་པ་ཚོགས་གཉིས་བསགས་པ་ལ་བསླབ་པ་ནི།

子三、学集二种资粮：

བྱང་ཆུབ་སྨོན་པའི་སེམས་དག་བསྐྱེད་ནས་ནི། །འབད་པ་མང་པོས་ཀུན་དུ་སྤེལ་བྱ་ཞིང་། །ཞེས་སོ། །

既发菩提愿心已，应多励力遍增长。

གོང་ལྟར་ཕན་ཡོན་དྲན་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྨོན་པའི་སེམས་དག་བསྐྱེད་པར་བྱས་ནས་ནི། ཡན་ལག་བདུན་པ་བསགས་པའི་སྒོ་ནས་འབད་པ་མང་པོས་སེམས་དེ་ཀུན་དུ་སྤེལ་བར་བྱ་དགོས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གོང་དུ་འཕེལ་ན་ཚོགས་གཉིས་གོང་དུ་འཕེལ་ཏེ་མྱུར་དུ་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

如前从忆念胜利等门生起菩提愿心已，多以勤修七支行愿方式集聚资粮，定能增长菩提之心，若如是增长菩提之心，即增二种资粮，速能成佛。

བཞི་བ་སེམས་ཅན་བློས་མི་སྤང་བ་ནི།

子四、不舍有情：

འདི་ནི་སྐྱེ་བ་གཞན་དུའང་དྲང་དོན་དུ། །ཞེས་པའི་འང་ཞེས་པའི་སྒྲས་བསྟན་ཅིང་བློས་མི་སྤོང་བ་ནི། ཁ་ཅིག་གིས་རང་ལ་མི་འཐད་པ་བྱས་པ་ན་འདིའི་དོན་ནམ་ཡང་མི་བྱའོ་སྙམ་ན་སེམས་ཅན་བློས་སྤངས་པ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བུ་མི་བྱེད་པའོ། །

此为余生常忆念。谓是开示不舍之心者；有云：“自不应作，此义永不应作。”谓心舍有情此不应作也。

ལྷ་བ་ནག་ཆོས་སྤོང་ཞིང་དཀར་ཆོས་བཞི་ལ་སློབ་ཚུལ་ཡང་།

子五、断四黑法学四白法：

འདི་ནི་སྐྱེ་བ་གཞན་དུའང་དྲན་དོན་དུ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་བསྲུང་། །ཞེས་སོ། །

此为余生常忆念，如说学处当遍护。

སྨོན་སེམས་ཆོ་ག་ས་བཟུང་བ་འདི་ལ་ནི་ཚེ་འདིར་མི་ཉམས་པའི་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་གི སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་གཞན་དུའང་སེམས་དེ་དྲན་ཅིང་མི་བརྗེད་པའི་དོན་དུ་རྒྱ་འོད་སྲུང་གིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་བསླབ་པ་བཞི་ཚན་གཉིས་པོ་ཡོངས་སུ་བསྲུང་བ་དང་བསྟེན་པར་བྱའོ། །ཆོས་བཞི་ཚན་གཉིས་པོ་གང་ཡིན་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་སོགས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

受愿心仪轨已，不可仅学此生不退之因，而为余生不忘此心，应如《迦叶请问经》中开示学习二聚四法而作守护。何为二聚四法？如《道次第广论》等中所说。

གཉིས་པ་འཇུག་སེམས་བསླབ་བྱ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། འཇུག་སྡོམ་བླང་དགོས་པར་བསྟན་པ། དེ་ཇི་ལྟར་ལེན་ཚུལ། དེའི་བསླབ་བྱ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

壬二、行心所学分三：癸一、开示须受行心律仪；癸二、当如何受；癸三、示彼学处。今初：

འཇུག་སེམས་བདག་ཉིད་སྡོམ་པ་མ་གཏོགས་པ། །ཡང་དག་སྨོན་པ་འཕེལ་བར་འགྱུར་མ་ཡིན། །

རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སྨོན་པ་སྤེལ་འདོད་པས། །དེ་ཕྱིར་འབད་པས་འདི་ནི་ངེས་པར་བླངས། །ཞེས་སོ། །

除行心体诸律仪，非能增长正愿心，

由欲增长菩提愿，故当励力受此律。

སྨོན་སེམས་ཆོ་གས་བཟུང་བ་དེས་ནི། འཇུག་སྡོམ་འདི་ནི་ངེས་པར་བླང་བར་བྱ་སྟེ། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྡོམ་པའི་མིང་ཅན་སྨོན་སེམས་དེ་གོང་དུ་སྤེལ་བར་འདོད་པས། འཇུག་པའི་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་འཇུག་སྡོམ་བཟུང་བའི་སྒོ་ནས་སྤེལ་བར་བྱ་ཞིང་། སྡོམ་པ་དེ་མ་གཏོགས་པར་སྨོན་སེམས་ཡང་དག་པ་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཐབས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །

受愿心仪轨已，定须受持行心律仪者，若欲增长具圆满菩萨戒名之愿心，故须从行心体性门中增长行心律仪，除彼律仪又无其它方便能正增长愿心故。

གཉིས་པ་འཇུག་སྡོམ་ཇི་ལྟར་ལེན་པ་ལ་གསུམ། ལེན་པའི་རྟེན། བླང་བའི་ཡུལ། ལེན་པའི་ཆོ་གའོ། །དང་པོ་ནི།

癸二、当如何受行心律仪分三：子一、受所依身；子二、能受之境；子三、受行仪轨。今初：

སོ་སོར་ཐར་པ་རིགས་བདུན་གྱི། །རྟག་ཏུ་སྡོམ་གཞན་ལྡན་པ་ལ། །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཡི། །སྐལ་བ་ཡོད་ཀྱི་གཞན་དུ་མིན། །ཞེས་སོ། །

若常具余七，别解脱律仪，

乃有菩萨律，善根余非有。

དགེ་བསྙེན་ཕ་མ། དགེ་ཚུལ་ཕ་མ། དགེ་སློང་ཕ་མ་གཉིས་ཏེ་དྲུག་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་བསྣན་ནས་སོ་སོར་ཐར་པ་རིགས་བདུན་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རིགས་བདུན་གང་རུང་དངོས་སམ། དེ་དང་ཐུན་མོང་བའི་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྤོང་བ་རྟག་ཏུ་སྟེ་ཇི་སྲིད་འཚོ་བའི་བར་དུ་བླངས་ནས་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འཇུག་པའི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་སྐལ་པ་ཡོད་ཀྱི། གཞན་དུ་སྟེ་བཅས་རང་གི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཙམ་རིགས་མི་སྤོང་བ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

近事男、近事女、沙弥、沙弥尼、比丘、比丘尼六者其上更加式叉尼之戒律，谓其七众别解脱戒，受持七众随一，或与彼相同常能断除自性恶业，受已

补特伽罗相续有生入菩萨律仪之善缘，其它未断自之罪恶则不能生菩萨戒律。

འདིའི་དངོས་བསྟན་ལ་འཇུག་སྡོམ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་དུ་སོ་ཐར་རིགས་བདུན་གང་རུང་ཞིག་དགོས་པར་བཤད་པ་ནི། རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་དང་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། ངེས་པར་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སོར་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་མ་བླངས་པ་ལའང་འཇུག་སྡོམ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

此中，亲示生起行心律仪之所依身须是具七众别解脱律仪随一，虽是殊胜所依主要之增上，然非定须故，谓未受别解脱律仪或有生行心律仪故。

འདིར་རིགས་བདུན་ལ་བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མི་འདྲེན་པ་ནི།དེ་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་མཐའ་ཅན་ཡིན་པས་རྒྱུན་ཐུང་བ་ལ་དགོངས་སོ།།

此中，七众律仪中未引近住戒者，谓是以一天一夜为边际故，意为相续短故。

རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ནི།

示殊胜所依身者；

སོ་སོར་ཐར་བ་རིགས་བདུན་དུ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་ལས།།

ཚངས་སྤྱོད་དཔལ་ནི་མཆོག་ཡིན་ཏེ། །དགེ་སློང་སྡོམ་པ་དག་ཏུ་བཞེད། །ཅེས་སོ།།

七众别解脱，如来所宣说，

梵行为最胜，是比丘律仪。

བྱང་སྡོམ་གྱི་རྟེན་ལས་སོ་ཐར་པ་རིགས་བདུན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་ལ། ཁྲིམ་པའི་སྡོམ་པ་ལས་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་དཔལ་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་མཆོག་ཡིན་ཞིང་། རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པའི་ནང་ནས་ཀྱང་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་དག་མཆོག་ཏུ་བཞེད་དོ།།

菩萨戒之所依，如来说“是七众别解脱”，然比在家律仪更为殊胜清净是出家律仪，出家律仪中最胜许为比丘律仪。

གཉིས་པ་གང་ལས་བླང་བའི་ཡུལ་ནི།

子二、能受之境：

སྡོམ་པའི་ཆོ་ག་ལ་མཁས་དང་། །བདག་ཉིད་གང་ཞིག་སྡོམ་ལ་གནས། །

སྡོམ་པ་འབོགས་བཟོད་སྙིང་རྗེ་ལྡན། །བླ་མ་བཟང་པོར་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །

善巧律仪轨，自安住律仪，

堪传律具悲，当知是良师。

གཞུང་ཚིག་འདི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དག་གི །ཞེས་པའི་འོག་ཏུ་འབྱུང་ཡང་འཆད་བདེ་བའི་ཕྱིར་སྔར་བླངས་པ་སྟེ་འོ་ན་སྡོམ་པ་བླང་བའི་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞི་ན་ཡོད་དེ། དེ་ལ་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཆོ་གའི་སྐོར་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་དང་། བདག་ཉིད་གང་ཞིག་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པ་དང་། གཞན་ལ་སྡོམ་པ་དེ་འབོགས་བཟོད་པའི་ནུས་པའི་སྤོབས་པ་དང་། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྟེ་ཡོན་ཏན་བཞི་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དེ་བྱང་སྡོམ་ལེན་ཡུལ་གྱི་བླ་མ་བཟང་པོར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

颂中曰：“当以菩萨地。”一颂置于下方易于解释故。先说能受者。若尔，能受戒之境是何耶？其中受戒仪轨方面须四种功德。具善巧慧者；自身安住菩萨律仪；能忍为余受戒之畏；具大悲心。具如是之补特伽罗应知是受菩萨戒之最胜上师境故。

གསུམ་པ་ཇི་ལྟར་ལེན་པའི་ཆོ་ག་ལ་གཉིས། བླ་མ་ཡོད་པ་དང་། བླ་མ་མེད་པའི་ཆོ་གའོ། ། དང་པོ་ནི།

子三、受行仪轨分二：丑一、有师仪轨；丑二、无师仪轨。今初：

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དག་གི །ཚུལ་ཁྲིམས་ལེའུ་གསུངས་ཆོ་ག་ཡིས། །
ཡང་དག་མཚན་ཉིད་ལྡན་པ་ཡི། །བླ་མ་བཟང་ལས་སྡོམ་པ་བླངས། །ཞེས་སོ། །

当以菩萨地，戒品所说轨，
从具德相师，受持彼律仪。

དེ་ལ་བླང་ཞེས་དྲང་ངོ་། །གང་ན་འཇུག་པའི་སྡོམ་པའོ། །གང་ལས་ན། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡང་དག་པའི་མཚན་ཉིད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་བླ་མ་བཟང་པོ་ལས་སོ། །

此中引受持者，谓受行心律仪，从何？谓如前所说以真实圆满具相之贤善上师。

ཆོ་ག་གང་ལ་བརྟེན་ཏེ་ལེན་ན། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སའི་ནང་ཚན་དག་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་གསུངས་པའི་ཆོ་ག་ཡི་སྒོ་ནས་སོ། །

依何仪轨而受，谓以圣无著所造《菩萨地之戒品》仪轨而受。

འཇུག་སྡོམ་ལེན་པའི་ཆོ་ག་རྒྱས་པ་འདི་ཇོ་བོའི་སྡོམ་པའི་ཆོ་ག་དང་། ཇོ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱང་སའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེའུའི་འགྲེལ་པ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཏེ། འདིར་མང་དུ་དོགས་ནས་མི་འགོད་དོ། །

受行心仪轨广如阿底峡之《戒律仪轨》，如尊者所造《菩萨地戒品释》。此中恐疑繁多，故而未录。

གཉིས་པ་བླ་མ་མེད་པའི་ཆོ་ག་ནི།

丑二、无师仪轨者：

དེ་ལ་འབད་པས་འདི་འདྲ་བའི། །གལ་ཏེ་བླ་མ་མ་རྙེད་ན། །
དེ་ལས་གཞན་སྡོམ་ཐོབ་པ་ཡི། །ཆོ་ག་ཡང་དག་བཤད་པར་བྱ། །ཞེས་པ་ནི།

若努力寻求，不得如是师，
当宣说其余，受律仪轨则。

བླ་མ་མེད་པའི་སྡོམ་ཆོག་འཆད་པའི་དམ་བཅའ་སྟེ། སྡོམ་པ་ལེན་པ་དེ་ལ་འབད་པ་ཆེན་པོས་གོང་དུ་བཤད་པ་འདི་འདྲ་བའི་བླ་མ་གལ་ཏེ་མ་རྙེད་ན་ནི། བླ་མ་ཡོད་པ་དེ་ལས་གཞན་དམིགས་བསལ་བླ་མ་མེད་ཀྱང་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྡོམ་པ་དེ་ནོད་པའི་ཆོ་ག་ལུང་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་འདིར་ཡང་དག་པར་བཤད་པར་བྱའོ།།

说无师受戒之轨，为受律仪虽如前说历历寻求，然未获得如是上师者，除有师外，虽无殊胜上师，然可自受律仪，应如教所说仪轨而作正释。

འོ་ན་བླ་མ་མེད་པའི་སྡོམ་ཆོག་ལུང་གང་ལས་བཤད་ཅེ་ན།

若尔，无师戒规，教中如何说耶？

དེ་ལ་སྔོན་ཚེ་འཇམ་པའི་དཔལ། །ཨམྦ་རཱ་ཛ་ར་གྱུར་པ་ཡིས།།
ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཐུགས་བསྐྱེད་པ། །འཇམ་དཔལ་གྱི་ནི་སངས་རྒྱས་ཞིང་།།
རྒྱན་གྱི་མདོ་ལས་བཤད་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་འདིར་ནི་རབ་གསལ་བྲི། །ཞེས་སོ།།

如昔妙吉祥，为虚空王时，
所发菩提心，如文殊庄严，
佛土经所说，如是此当书。

དེ་ལ་བླ་མ་མེད་པའི་སྡོམ་ཆོག་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སྔོན་བསྐལ་པ་མང་པོ་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་འཇམ་པའི་དཔལ་འཇམ་དབྱངས་འཁོར་ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཨམྦ་ར་ཛ་སྟེ་རྒྱལ་པོ་ནམ་མཁའ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་པ་དེ་ཡིས། སངས་རྒྱས་འབྲུག་སྒྲའི་དབྱངས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་དྲུང་དུ་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་འཇམ་དཔལ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྒྱན་ནམ་བཀོད་པ་སྟོན་པའི་མདོ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་དེ་ཁོ་

ན་བཞིན་དུ་གཞུང་འདིར་ནི་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྲི་བར་བྱའོ། །མདོ་དེ་ལས་འབྱུང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། སྡོམ་པ་བཟུང་ཚུལ་དངོས་སྟོན་པ་ནི།

说此无师戒规，往昔多劫之前，文殊为妙音虚空王转轮圣王时，于雷音王佛前发菩提心，如《圣文殊庄严佛土功德经》中所说，如是论教极为明显。经中开示发心与受戒事理；

མགོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་སྔ་རུ། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་། །
འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་མགྲོན་དུ་གཉེར། །དེ་དག་འཁོར་བ་ལས་སྒྲོལ་ལ། །

于诸依怙前，发大菩提心，
请一切众生，度彼出生死，

གནོད་སེམས་ཁྲོ་བའི་སེམས་ཉིད་དང་། །སེར་སྣ་དང་ནི་ཕྲག་དོག་ཉིད། །
དེང་ནས་བཟུང་སྟེ་བྱང་ཆུབ་དག །ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་མི་བྱའོ། །

损害心忿心，悭吝与嫉妒，
从今至证道，此等终不起，

ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་སྤྱད་བྱ་ཞིང་། །སྡིག་དང་འདོད་པ་སྤང་བར་བྱ། །
ཚུལ་ཁྲིམས་སྡོམ་པ་ལ་དགའ་བས། །སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བསླབ་པར་བྱ། །

当修行梵行，当断罪及欲，
爱乐戒律仪，当随诸佛学，

བདག་ཉིད་མྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་ནི། །བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་མི་སྤྲོ་ཞིང་། །
སེམས་ཅན་གཅིག་གི་རྒྱུ་ཡིས་ནི། །ཕྱི་མའི་མུ་མཐར་གནས་པར་བགྱིད། །

不乐为自己，速得大菩提，
为一有情因，住到最后际，

ཚད་མེད་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི། །ཞིང་དག་རྣམ་པར་སྦྱང་བར་བྱ།།

མིང་ནས་བཟུང་བར་བྱས་པ་དང་། །ཕྱོགས་བཅུ་དག་ཏུ་རྣམ་པར་གནས།།

当严净无量，不思议佛土，

受持于名号，及住十方界，

བདག་གི་ལུས་དང་ངག་གི་ལས། །ཐམས་ཅད་དུ་ནི་དག་པར་བྱ།།

ཡིད་ཀྱི་ལས་ཀྱང་དག་བྱ་སྟེ། །མི་དགེའི་ལས་རྣམས་མི་བྱའོ། །ཞེས་སོ།།

我之身语业，一切使清净，

意业亦清净，不作不善业。

འདི་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། སྡོམ་པ་བླང་བའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

此中分二发心与受戒。今初；

མགོན་པོ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་སྔ་རུ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དོ། །དགོས་པ་ནི། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མགྲོན་དུ་གཉེར་བ་སྟེ་དེའི་དོན་དུའོ། །གང་ལ་མགྲོན་དུ་གཉེར་བ་ནི། འགྲོ་བ་དེ་དག་འཁོར་བ་ལས་སྒྲོལ་བ་སྟེ་མྱང་འདས་ལ་འགོད་ཅིང་མགྲོན་དུ་གཉེར་བའོ།།

于诸佛怙主面前发起无上圆满菩提心也。所为者视一切轮回有情如上宾。是何上宾者为令彼等众生解脱轮回，安立于涅槃位之上宾。

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཁས་ལེན་པ་ནི། སེམས་ཅན་གསོད་འདོད་ལ་སོགས་པའི་གནོད་སེམས་དང་། ཁྲོ་བའི་སེམས་ཉིད་དང་། ཡོ་བྱད་ལ་དམ་དུ་འཛིན་པའི་སེར་སྣ་དང་། གཞན་གྱི་ཕུན་ཚོགས་ལ་མི་བཟོད་པའི་ཕྲག་དོག་ཉིད་དང་བཅས་པ་རྣམས་སྡོམ་པ་བླངས་པའི་ཉིན་དེང་ནས་བཟུང་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དག་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་མི་བྱའོ།།

第二受戒分三：初谓受律仪戒者，欲杀有情等之害心、忿心，紧执资具之悭吝；不忍余有情圆满之嫉妒；受是戒已乃至大菩提而不生起。

དབང་པོ་གཉིས་སྦྱོར་གྱི་འཁྲིག་པ་སྤངས་ཏེ་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་སྤྱད་པར་བྱ་ཞིང་། སྡིག་པའི་ལས་དང་དེའི་རྒྱ་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་ཆགས་པ་རྣམས་སྤང་བར་བྱའོ། །དེ་དག་སྤངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་དགའ་བས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་རྗེས་སུ་བསླབ་པར་བྱའོ། །

断除二根交媾谓梵行清净；断除罪业与彼之因贪欲，断除彼等，喜律仪戒，随学诸佛之行。

གཉིས་པ་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཁས་ལེན་པ་ནི། བདག་ཉིད་མྱུར་དུ་རིངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་མི་སྤྲོ་ཞིང་། སེམས་ཅན་གཅིག་གི་ཡང་དོན་བྱ་བའི་རྒྱུ་ཡིས་ནི་ཕྱི་མའི་མུ་མཐའ་མེད་པའི་འཁོར་བར་གནས་པར་བགྱིའོ། །

二谓受绕益有情戒者，不乐自己速急获得菩提，而为一位有情利益于轮回中住无边时故。

གསུམ་པ་དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་ཚད་མེད་ཅིང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་དང་བཅས་པའི་རང་གི་ཞིང་དག་གི་སྒྲིབ་རྣམ་པར་སྦྱད་པར་བྱ་ཞིང་། གཞན་གང་གིས་བདག་གི་མིང་ཐོས་ཏེ་བཟུང་བ་དང་མཐོང་ཐོས་དྲན་རེག་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་པར་འདོད་པས། ཕྱོགས་བཅུ་དག་ཏུ་བདག་གི་མིང་གྲགས་ཤིང་རྣམ་པར་འཛིན་པས་གནས་པར་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་ཡང་སྦྱང་བར་བྱའོ། །

三谓摄善法戒具无数不可思议功德，能尽除自之净土之障，任何有情若闻我名、受持、见闻、忆念、触碰亦欲令诸有情获利。十方一切有情受持我名，住处有情世界亦得清净。

མདོར་ན་བདག་གི་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་གཉིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཉེས་པས་དག་པར་བྱ་ཞིང་། དེར་མ་ཟད་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཀྱང་ལྟུང་བས་དག་པར་བྱ་སྟེ། སྒོ་གསུམ་གྱི་མི་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་ནམ་ཡང་མི་བྱའོ། །

总之我之身语诸业不仅能净障碍，且能清净意业堕罪，三门不善之业乃至菩提中间亦不造作。

འདིར་བཤད་པའི་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཆོ་ག་ལ་རྒྱས་བསྡུས་གཉིས་ལས་བསྡུས་པ་ནི་བསླབ་བཏུས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། སློབ་དཔོན་ཡོད་དམ་མེད་ཀྱང་རུང་ལ་ཡོད་ན་སློབ་དཔོན་དགོངས་སུ་གསོལ་དང་། མེད་ན་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་རྣམས་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བས།

此中受戒仪轨有广略二种，略者如《集学论》说。有无阿阇梨中若有则向阿阇梨祈祷，若无则向佛菩萨祈祷，此中须称自名。

ཇི་ལྟར་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་ཡོན་ཏན་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་སྔོན་གྱི་ཚེའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ལས་སྤྱོད་པ་དང་ལྡན་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བགྱིའོ། །ཞེས་ལན་གསུམ་རྗེས་བཟློས་སམ། རང་གིས་བརྗོད་ནས་བླང་ངོ་། །

如《圣文殊庄严佛土功德经》云："世尊昔于圣文殊前由赞证德具足修行而发菩提之心，如是我亦发心。"念诵三次，由自读诵而受。

རྒྱས་པ་ནི། ཐུ་མ་དེའི་རྗེས་སུ་མགོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་སྔ་རུ། །ཞེས་པ་ནས། མི་དགེའི་ལས་རྣམས་མི་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་བརྟགས་ཏེ་ལན་གསུམ་བརྗོད་ཅིང་ལེན་ནོ། །

广如前说于怙主前从不作不善业乃至如是三说。

གསུམ་པ་སྡོམ་པ་བླངས་ནས་བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་པར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་སློབ་ཚུལ། སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་སློབ་ཚུལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་ལོ། །

癸三、受戒已开示所学学处分三：子一、开示律仪学处；子二、心学学处；子三、开示智慧学处。

དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེའི་ཆེ་བའོ། །དང་པོ་ནི།

子一、分二：丑一、正文；丑二、彼之殊胜。今初：

རང་གི་ལུས་ངག་སེམས་ནི་རྣམ་དག་རྒྱུ། །འཇུག་སེམས་བདག་ཉིད་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པས། །
ཚུལ་ཁྲིམས་བསླབ་པ་གསུམ་ལ་ལེགས་བསླབས་ན། །ཚུལ་ཁྲིམས་བསླབ་པ་གསུམ་ལ་གུས་ཆེར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །

自身语意清净因，谓住行心体律仪，
由善学习三戒学，于三戒学起敬重。

དེ་ཡང་བསླབ་ཞེས་དྲང་ངོ་། །གང་ལ་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་གསུམ་པོ་ལའོ། །གང་གིས་ན། འཇུག་པའི་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྡོམ་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དེས་སོ། ། དགོས་པ་གང་ན་རང་གི་ལུས་ངག་སེམས་གསུམ་ནི་ལྷུང་བས་རྣམ་པར་དག་ཅིང་། གཞན་ལ་ཕན་པའི་རྒྱུར་རོ། །ཇི་ལྟར་སློབ་ན་དེ་གསུམ་ལ་ལེགས་པར་སློབ་བོ། །

此中所引学处是何？谓是三律仪学。是何？谓是住行心体性律仪之菩萨戒。是何所为？为清净自之身语意之堕罪，利益他故。如何学者？谓善学彼三。

དེ་ལྟར་བསླབས་པས་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཕྱིས་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་གསུམ་ལ་སློབ་འདོད་ཀྱི་གུས་པ་ཇེ་ཆེར་འགྱུར་རོ། །

如何学彼耶？后以清净修习力故，欲学三律仪学之敬畏而得增长。

གཉིས་པ་ཆེ་བ་ནི།

丑二、殊胜：

དེ་བས་རྣམ་དག་རྫོགས་བྱང་ཆུབ། །སེམས་དཔའི་སྡོམ་པའི་སྡོམ་དག་ནི། །
འབད་པར་བྱས་པས་རྫོགས་བྱང་ཆུབ། །ཚོགས་ནི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །

如是勤清净，菩萨诸律仪，
便当能圆满，大菩提资粮。

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་གསུམ་ལ་བསླབས་པས་སྒོ་གསུམ་དག་པར་འགྱུར་བ་དེ་བས་ན། སྤང་བྱ་རྣམ་པར་དག་ཅིང་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཐོབ་བྱར་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་གྱི་སྡོམ་པ་དག་སྲུང་བ་ལ་ནི་འབད་པར་བྱས་པས་བླ་མེད་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ནི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། །

由学习三律仪学处而能清净三门，是故清净所断，圆满功德，果是菩提。为求彼所得，诸菩萨主要由律仪学处而作三律仪之清净护持，由精勤故，圆满无上菩提之二种资粮。

གཉིས་པ་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་གཉིས། མངོན་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཞི་གནས་ལ་སློབ་དགོས་པ་དང་། ཞི་གནས་ལ་ཇི་ལྟར་བསླབ་པའི་ཚུལ་དངོས་སོ། །དང་པོ་ནི།

子二、心学学处分二：丑一、神通之因须学奢摩他；丑二、正示如何学习奢摩他之理。今初：

བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱི། །ཚོགས་ནི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡི། །
རྒྱུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དག །མངོན་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ཉིད་དུ་བཞེད། །

福智为自性，资粮圆满因，

一切佛共许，为引发神通，

ཇི་ལྟར་འདབ་གཤོག་མ་རྒྱས་པའི། །བྱ་ནི་ནམ་མཁར་འཕུར་མི་ནུས། །

དེ་བཞིན་མངོན་ཤེས་སྟོབས་བྲལ་བས། །སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ནུས་མ་ཡིན། །

如鸟未生翼，不能腾虚空，

若离神通力，不能利有情，

མངོན་ཤེས་ལྡན་པའི་ཉིན་མཚན་གྱི། །བསོད་ནམས་དག་ནི་གང་ཡིན་ཏེ། །

མངོན་ཤེས་དག་དང་བྲལ་གྱུར་ལ། །སྐྱེ་བ་བརྒྱར་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །

具通者日夜，所修诸福德，

诸离神通者，百生不能集，

མྱུར་དུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཚོགས། །ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འདོད་གྱུར་པ། །

དེས་ནི་འབད་པས་མངོན་ཤེས་དག །འགྲུབ་པར་འགྱུར་གྱིས་ལེ་ལོས་མིན། །ཞེས་སོ། །

若欲速圆满，大菩提资粮，

要勤修神通，方成非懈怠。

བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཚོགས་གཉིས་པོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མངོན་པར་ཤེས་པ་དྲུག་བསྐྱེད་པ་ཉིད་དུ་བཞེད་དེ། མངོན་ཤེས་མེད་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་སྒྲུབ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར།

尤能圆满福德与智慧二种资粮之因是何耶？彼因皆由一切佛许由六神通而生，若无神通则不知如何修有情之义故。

དཔེ་ཇི་ལྟར་ན་འདབ་གཤོག་མ་རྒྱས་པའམ་མེད་པའི་བྱ་ནི་ནམ་མཁར་འཕུར་མི་ནུས་པ་དེ་བཞིན་དུ་མངོན་པར་ཤེས་པའི་སྟོབས་དང་བྲལ་བས་ནི་སྐལ་པ་དང་འཚམས་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱེད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།

喻如羽翼未丰之鸟无能飞跃虚空，如是若离神通之力，则不能广大利益与自同缘分之有情。

བྱང་སེམས་མངོན་ཤེས་དང་ལྡན་པས་ཉིན་མཚན་ཐུན་གཅིག་ལ་སྒྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དག་ནི་གསོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་མངོན་ཤེས་དག་དང་བྲལ་བར་གྱུར་པ་ལ་སྐྱེ་བ་བརྒྱར་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ན་དུས་མྱུར་དུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འདོད་པར་གྱུར་པ་དེས་ནི་མངོན་ཤེས་བསྐྱེད་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་དེའི་རྒྱུ་ལ་འབད་པ་ཆེར་བྱས་པས་མངོན་ཤེས་དག་འགྲུབ་པར་འགྱུར་གྱི། ལེ་ལོ་ཅན་གྱིས་ནི་དེ་འགྲུབ་ནུས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

菩萨由具神通一昼夜所集福德资粮是几何耶？仅彼所集，士夫若离神通百年亦非有故。因此若欲速时圆满菩提资粮，须具神通，谓彼之因是大精勤，修成神通，非诸懒惰者而能修成。

རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་ཞེ་ན།

主因是何？

ཞི་གནས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པས། །མངོན་ཤེས་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ལ། །

དེ་ཕྱིར་ཞི་གནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །ཡང་དང་ཡང་དུ་འབད་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །

若未成就止，不能起神通，

为修成止故，应数数策励。

མངོན་ཤེས་བྲ་མོ་འགའ་ཞིག་སྐྱེས་སྟོབས་དང་། ལས་སྟོབས་དང་། སྔགས་དང་རྫས་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཡོད་ཀྱང་། བསྒོམས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་མངོན་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེ་བའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡོད་དེ། ཞི་གནས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། རྒྱུ་མཚན་དེ་ཕྱིར་ཞི་གནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་སེམས་གནས་དགུ་སོགས་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

一些微细神通由依生力、业力、药力、咒力而有，然由修力而生殊胜神通之主因者非奢摩他而不生，因此为修成奢摩他故，须以九住心等数数精勤故。

གཉིས་པ་ཞི་གནས་ལ་བསླབ་ཚུལ་དངོས་ལ་གསུམ། ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་བསྟེན་པ། ཞི་གནས་ཇི་ལྟར་སྒོམ་ཚུལ། བསྒོམས་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །དང་པོ་ནི།

丑二、正示如何学习奢摩他之理分三：寅一、依奢摩他资粮；寅二、如何修奢摩他之理；寅三、修习胜利。今初：

ཞི་གནས་ཡན་ལག་ཉམས་ཉམས་པས། །རབ་ཏུ་འབད་དེ་བསྒོམས་བྱས་ཀྱང་། །
ལོ་ནི་སྟོང་ཕྲག་དག་གིས་ཀྱང་། །ཏིང་འཛིན་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །

止支若失坏，即使勤修习，
纵然经千载，亦不能得定，

དེ་ཕྱིར་ཏིང་འཛིན་ཚོགས་ལེའུ་ལས། །གསུངས་པའི་ཡན་ལག་ལ་ལེགས་གནས། །ཞེས་སོ། །

故当善安住，《定资粮品》中，
所说诸支分。

ཞི་གནས་སྐྱེ་བ་ལ་དེའི་རྒྱུ་ཚོགས་བསྟེན་དགོས་ཏེ། ཞི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྒྱུ་ཚོགས་ཉམས་པར་ཉམས་པས་ནི་རབ་ཏུ་འབད་དེ་ཞི་གནས་བསྒོམས་པར་བྱས་ཀྱང་ལོ་ནི་སྟོང་ཕྲག་དག་གི་བར་དུ་ཡང་ཞི་གནས་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་སྐྱོན་མེད་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

生起奢摩他须依彼之资粮，奢摩他若缺资粮支分，虽精勤修习奢摩他千年，亦不生无过奢摩他之三摩地故。

རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ཉིད་དེ་འཛིན་གྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་གསུངས་པའི་ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་ཡན་ལག་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་གནས་ནས་ཞི་གནས་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །རྒྱུ་ཚོགས་ཉན་ས་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པ་དང་། འདོད་པ་ཆུང་བ་དང་། ཆོག་ཤེས་པ་དང་། དབེན་པ་ལ་གནས་པ་སོགས་བཅུ་གསུམ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

因此如《定资粮品》说善住奢摩他资粮支分而修奢摩他，资粮如《声闻地》说具足净戒、少欲、知足、静处等十三种资粮。

གཉིས་པ་ཞི་གནས་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ནི།

寅二、如何修奢摩他之理：

དམིགས་པ་གང་རུང་གཅིག་དག་ལ། །ཡིད་ནི་དགེ་ལ་བཞག་པར་བྱ། །ཞེས་སོ།།

于随一所缘，意安住于善。

སྔར་ལྟར་ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་གནས་པ་དེས་ཞི་གནས་སྒོམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། རྒྱལ་བས་གསུངས་པའི་ཁྱབ་པའི་དམིགས་པ་དང་། དཔྱད་པ་རྣམ་སྦྱོང་གི་དམིགས་པ་དང་། མཁས་པའི་དམིགས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་རྣམ་སྦྱོང་གི་དམིགས་པ་གང་རུང་གཅིག་དག་ལ་ཡིད་ཀྱི་དགེ་བ་ལ་སྟེ་མ་གཡེང་བར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་རིམ་སོགས་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དམིགས་རྟེན་དུ་བྱས་ནས་བསྒོམས་པར་བཤད་དོ།།

如前住奢摩他资粮而修奢摩他者，如圣者说善作意于周遍所缘、净行所缘、善巧所缘、净惑所缘随一而不散乱，心安住于一处故。《道次第》等中说缘佛身而修。

གསུམ་པ་བསྒོམས་པའི་ཕན་ཡོན་ནི།

寅三、修习胜利：

རྣལ་འབྱོར་ཞི་གནས་འགྲུབ་གྱུར་ན། །མངོན་ཤེས་དག་ཀྱང་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །

瑜珈若成止，神通亦当成。

ཞི་གནས་བསྒོམས་པའི་ཕན་ཡོན་ཡོད་དེ། སྔར་ལྟར་བརྩོན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེས་ཞི་གནས་གྲུབ་པར་གྱུར་པ་ན་དེ་སྦྱངས་པ་ལས་ཡོན་ཏན་གཞན་དང་མངོན་པར་ཤེས་པ་དག་ཀྱང་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

修习奢摩他胜利者，如前精勤之瑜伽师修成奢摩他，修出神通与余诸功德等诸成就故。

གསུམ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་གཉིས། ཐབས་ཤེས་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སྒོ་ནས་ལྷག་མཐོང་ལ་བསླབ་པར་བསྟན་པ་དང་། ལྷག་མཐོང་ལ་ཇི་ལྟར་སློབ་ཚུལ་ལོ། །

子三、开示智慧学处分二：丑一、开示从智慧方便双运门中修习胜观；丑二、如何修胜观之理。

དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྷག་མཐོང་ལ་སློབ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཐབས་ཤེས་ཟུང་འབྲེལ་ལ་སློབ་དགོས་ཚུལ། ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་དངོས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

丑一、分三：寅一、须学胜观之因；寅二、须学智慧方便双运之理；寅三、正示双运之道。今初：

ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་སྦྱོར་དང་། །བྲལ་བས་སྒྲིབ་པ་ཟད་མི་འགྱུར། །

དེ་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ཡི། །སྒྲིབ་པ་མ་ལུས་སྤང་བའི་ཕྱིར། །

ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་རྣལ་འབྱོར། །ཏག་ཏུ་ཐབས་བཅས་བསྒོམ་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །

离慧度瑜珈，不能尽诸障，
为无余断除，烦恼所知障，
故应具方便，修慧度瑜珈。

ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མཐོང་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྦྱོར་བ་སྟེ་རྣལ་འབྱོར་དང་བྲལ་བའི་ཞི་གནས་ཙམ་གྱིས་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་མི་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར།

依奢摩他修习毘鉢舍那须结合通达真实义之智慧波罗蜜，若离如是瑜伽仅修奢摩他不能尽障故。

དེས་ན་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་མ་ལུས་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་རྟག་ཏུ་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་ཐབས་དང་བཅས་ཏེ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །

是故为无余断除烦恼障与所知障须修通达空性之智慧波罗蜜，常时修习布施持戒等方便故。

གཉིས་པ་ཟུང་འབྲེལ་ལ་སློབ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི།

寅二、须学双运之理；

ཐབས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་དང་། །ཤེས་རབ་བྲལ་བའི་ཐབས་ཀྱིས་ཀྱང་། །

གང་ཕྱིར་འཆིང་བ་ཡིན་གསུངས་པས། །དེ་བས་གཉིས་ཀ་སྤང་མི་བྱ། །ཞེས་སོ། །

般若离方便，方便离般若，

俱说为系缚，故二不应离。

སངས་རྒྱས་དོན་དུ་གཉེར་བས་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀ་སྤང་བར་མི་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དྲི་མ་མེད་པར་གྲགས་པས་མདོ་ལས་ཐབས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་ནི་འཆིང་བའོ། །ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་ཐབས་ནི་འཆིང་བའོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་བས་ན་ཕྱིར་རོ། །

为求佛故，智慧方便不可分离，故佛于《无垢称经》："若离方便之智慧是系缚，若离智慧之方便是系缚。"

གསུམ་པ་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།

寅三、双运道分二：卯一、略示；卯二、广说。今初：

ཤེས་རབ་གང་དང་ཐབས་གང་ཞེས། །ཐེ་ཚོམ་དག་ནི་སྤང་བའི་ཕྱིར། །

ཐབས་རྣམས་དང་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི། །ཡང་དག་དབྱེ་བ་གསལ་བར་བྱ། །ཞེས་སོ། །

何慧何方便，为除诸疑故，

当明诸方便，与般若差别。

གསལ་བར་བྱ་ཞེས་དྲང་ངོ་། ། གང་ན་ཐབས་རྣམས་དང་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འདྲེས་པ་ལྷུར་སྤང་བ་དེ་ཡང་དག་པ་སྟེ་ལེགས་པར་སོ་སོའི་དབྱེ་བ་མ་འདྲེས་པར་རོ། །

明显说明是何方便与智慧之定义相混，谓善巧辨别而不混淆。

དགོས་པ་གང་ན་ཤེས་རབ་ནི་གང་ཡིན་དང་ཐབས་ནི་གང་ཡིན་ཞེས་མ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་ཐེ་ཚོམ་དུ་གྱུར་པ་དག་ནི་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུའོ། །

何所为者，是为断除不解何是智慧，何是方便之邪分别与疑故。

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གསུམ། ཐབས་ངོས་བཟུང་བ། དེ་སྒོམས་པའི་དགོས་པ། ཤེས་རབ་ངོས་བཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི།

卯二、广说分三：辰一、认识方便；辰二、修彼之所为；辰三、认识般若。今初：

ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་སྤངས་པའི། །སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལ་སོགས། །

རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཐབས་སུ་བཤད། །ཅེས་སོ། །

除般若度外，施般罗蜜等，

一切善资粮，佛说为方便。

ཐབས་ཞེས་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན་ཡོད་དེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྤངས་པ་སྟེ་ལོགས་སུ་བཀར་ནས་དེ་ལས་གཞན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བཟོད་པ་ལ་སོགས་ལྔག་མ་ལྔ་དང་དཀར་ཆོས་གཞན་དག་ཀྱང་ནི་རྒྱལ་བ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཐབས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

所说方便何耶？除般若波罗蜜外，余发心布施波罗蜜，持戒、忍辱等余五，其余白法，诸佛说是方便故

གཉིས་པ་ནི།

辰二、修彼之所为：

ཐབས་གོམས་དབང་གིས་བདག་ཉིད་ཀྱིས། །གང་ཞིག་ཤེས་རབ་རྣམ་སྒོམ་པ། །

དེས་ནི་བྱང་ཆུབ་མྱུར་དུ་ཐོབ། །བདག་མེད་གཅིག་པུར་བསྒོམས་པས་མིན། །ཞེས་སོ། །

苦修方便力，自善修般若，

彼速证菩提，非单修无我。

ཐབས་ཤེས་ཟུང་འབྲེལ་ལ་སློབ་དགོས་ཏེ། མི་རྟག་པ་དང་ལས་འབྲས་བསམ་པ་དང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་རྣམས་གོམས་པ་བརྟན་པར་བྱས་པའི་དབང་གིས། བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གཞི་གང་ཞིག་མཚན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་བཤིག་པའི་ཤེས་རབ་རྣམ་པར་བསྒོམས་པར་བྱས་པ་དེས་ནི་ཇོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མྱུར་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི། བདག་མེད་ཀྱི་དོན་གཅིག་པུ་བསྒོམ་པ་ལྟ་བུ། ཐབས་ཤེས་ཡ་བྲལ་གྱིས་ས་དང་པོ་ཙམ་ཡང་ཐོབ་ནུས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

须学方便智慧双运者，思维无常与业果，依靠修习布施等方便而得增上，菩萨自身之位以修破除执相

所缘之智慧速能获得圆满菩提。如仅修无我，方便与慧分离，虽仅初地尚难获得。

གསུམ་པ་ཤེས་རབ་ངོས་བཟུང་བ་ནི།

辰三、认识般若：

ཕུང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས། །སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་གྱུར་པའི། །

རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད་ཤེས་པ་ནི། །ཤེས་རབ་ཅེས་ནི་ཡོངས་སུ་བཤད། །ཅེས་སོ། །

遍达蕴处界，皆悉无有生，

了知自性空，说名为般若。

དེ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི་གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་། མིག་སོགས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་། མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དེས་རྒྱུ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའོ། །

此中智慧所缘者，谓色等五蕴，眼等十八界，眼处等十二处，总摄诸法，于彼诸上皆无自性生故。

དེ་རྟོགས་པར་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ནི། འདིར་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཤེས་རབ་ཅེས་ནི་ཡོངས་སུ་བཤད་དེ། དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་នོ། །

了知通达彼为自性空之慧者，皆说是此方便与智慧中之慧，彼是一切慧学之主。

གཉིས་པ་ལྷག་མཐོང་ལ་ཇི་ལྟར་སློབ་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། མདུག་བསྡུ་བའོ། །

丑二、如何修习胜观之理分二：寅一、广说。寅二、总摄。

དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྷག་མཐོང་གི་ཚོགས་བསྟེན་པ། ལྷག་མཐོང་སྒོམ་ཚུལ། བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུའོ། །

寅一、分三：卯一、胜观所依资粮；卯二、修胜观事理；卯三、修习之果。

དང་པོ་ལ་གཉིས། རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པ་དང་། ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའོ། །

卯一、分二：辰一、依理生起思慧；辰二、依教生起闻慧。

དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲས་བུ་ལ་དཔྱོད་པ་ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་དང་། རྒྱུ་ལ་དཔྱོད་པ་རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མ་དང་། ངོ་བོ་ལ་དཔྱོད་པ་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་སོ། །དང་པོ་ནི།

辰一、分三：巳一、观察果有无生灭；巳二、观察金刚屑因；巳三、观察体性离一之因。今初：

ཡོད་པ་སྐྱེ་བ་རིགས་མིན་ཏེ། །མེད་པ་ནམ་མཁའི་པདྨ་བཞིན། །

ཉིས་པ་གཉིས་ཀར་ཐལ་འགྱུར་ཕྱིར། །གཉིས་ཀ་དག་ལས་འབྱུང་བ་མིན། །ཞེས་སོ། །

有则生非理，无亦如空花，

俱则犯俱过，故俱亦不生。

དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ན་རེ། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བར་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

说实有师云：“诸法自性不生不应理，由自性生现前可得故。”

འོ་ན། མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་རྒྱུའི་དུས་ན་ཡོད་པའམ། མེད་པའམ། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་འམ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་གང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བར་བརྟག་གྲང་།

若尔，如苗芽于因时有耶？无耶？有无二具？二者具非？数查由自性生耶！

དང་པོ་ལྟར་ན། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། རྒྱུའི་དུས་སུ་ཡོད་པ་སྐྱེ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་ན་གྲུབ་ཟིན་པས་གྲུབ་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོས་པ་ཡོད་ན་སླར་ཡང་ཐུག་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

若如初者，苗芽有法，因时已有生不应理，若有成已再成，生无用故。若有用则成生无尽故。

གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྒྱུའི་དུས་སུ་མེད་པའང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མེད་པ་ལ་རྒྱུས་ཅི་ཡང་བྱར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ནམ་མཁའི་པདྨོ་ནི་སུས་ཀྱང་བསྐྱེད་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ་འང་། བྱེ་བ་ཐྲག་བརྒྱའི་རྒྱུ་ཡིས་ཀྱང་། །དངོས་པོ་མེད་པ་བསྒྱུར་དུ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །འོན་ཀྱང་ནམ་མཁའི་པདྨོ་དང་ནམ་མཁའ་ན་ཡོད་པའི་པདྨོ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་ཚུལ་ཕྱེད་དགོས་སོ། །

若如二者，因时非有，由自性生，不应道理。无中何因亦不能生故。喻如空花，谁亦不能生也。如云：“虽有俱胝因，非有还成无。” 然而空花与空中有花定有差别不同。

སྤྱིར་རང་གི་རྒྱུའི་དུས་སུ་མེད་ཀྱང་བསྐྱེད་ནུས་པ་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་སྐྱེ་ཚུལ་ཡིན་ཡང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་བཞིན་དུ་རྒྱུའི་དུས་སུ་མེད་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རྒྱུས་བསྐྱེད་མི་ནུས་ཏེ་ཞིབ་ཆ་མང་ངོ་། །

总之，于自因之时虽无，而能生之事物皆是生事，然因时无自性成，则一切皆不生故。由因不能生之细节繁多。

གསུམ་པ་ལྟར་ན་རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་དག་ལས་ཀྱང་འབྱུང་བ་མིན་ཏེ། དེ་ལ་ནི་སྔར་བཤད་པའི་རིགས་པས་གནོད་པའི་ཉེས་པ་གཉིས་ཀར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

若如第三；因时有无二具亦不生者，此中如前所说之理，而有二种损害过失故。

བཞི་པ་ལྟར་ན་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་པ་ཡང་ཡིན་མེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་དེ་འདྲ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེ་སྟེ། ཐར་ལྟར་ཡོད་མེད་སོགས་བཞི་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། ཡོད་པ་ཡོད་ཕྱིར་སྐྱེ་མ་ཡིན། །མེད་པ་མེད་ཕྱིར་སྐྱེ་མ་ཡིན། །ཆོས་མི་མཐུན་ཕྱིར་གཉིས་ཆས་མིན། །སྐྱེ་བ་མེད་ཕྱིར་གནས་འགག་མེད། । ཅེས་གསུངས་པའི་རིགས་པའོ། །

若如四者，亦不应理，因时不存在是有是无之事物故。如是，苗芽有法，非自性生，如前有无等四句非从自性生故。如《七十空性论》云：“有故有不生，无故无不生，违故非有无，生无住灭无。”

གཉིས་པ་ནི།

巳二、观察金刚屑因：

དངོས་པོ་རང་ལས་མི་སྐྱེ་ཞིང་། །གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མིན། །

རྒྱུ་མེད་ལས་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད། །ཅེས་སོ། །

诸法不自生，亦非他及共，

亦非无因生，故无体自性。

འདི་ནི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་སྟེ། ཕྱི་នང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རང་སྟེ་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། སྐྱེ་ན་རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་པའི་སྐྱེ་ཚུལ་དུ་སོང་བས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཛེ་ལྟར་ན་དེ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། སླར་ཡང་ཐུག་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ།

གྲུབ་ཟིན་ཀྱང་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པས་མཚོན་ཏེ་རྩ་འཇུག་གི་རིགས་པ་མང་ངོ་། །

此如《中观》颂云：“非自非从他。”等理中，外内诸法有法，自不能生自，若生于因时已生故，生成无义，或成无穷故。如是彼有法，再生应成无义，自之体性已成故。若云不遍；再生应成无穷，已成又复生故。如是事理《中观》与《入中论》中繁多。

དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱུ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། སྐྱེ་ན་ས་རྡོ་ཤིང་སོགས་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ལས་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། འདི་ནི་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པའི་སྙིང་པོ་ཅན་ཡང་ཡིན་ཏེ། བདག་སྐྱེ་འགོག་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་དང་། གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་ཀྱི་རིགས་པའི་གནོད་པ་སྟོན་པའི་ཕྱིར།

彼有法，从自性因不生余者，若生则土石木等一切无关联之因应生一切果故。此亦是离一异理之心要，遮自生中由自性一，遮他生中由自性异之理，而示损害故。

གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་སྟེ། བདག་གཞན་རེ་རེ་ལས་སྐྱེ་བ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མེད་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་ན་བྱ་རོག་ལའང་རྨ་བྱའི་མདོངས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང་། འབྲས་བུ་ལོ་ཏོག་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་རྒྱུ་སྒྲུབ་མི་དགོས་པར་ཐལ་བ་སོགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་མེད་དེ། རྒྱུ་མཚན་རིགས་པ་ནི། སྔར་བསྟན་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །

亦非二具中生者，从自他生已遮止故。亦非从无因生者，若生则乌鸦或生孔雀之色，为求谷类果实无

需成办诸因等过失故。是故，事物有法，由自性生之自性无者，理如前示故。

གསུམ་པ་ནི།

巳三、观察体性离一之因：

ཡང་ན་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དག །གཅིག་དང་དུ་མས་རྣམ་དཔྱད་ན།།
ངོ་བོ་ཉིད་ནི་དམིགས་སུ་མེད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ།

又一切诸法，用一异观察，
自性不可得。

འདི་ནི་དབུ་མ་རྒྱན་ལས། བདག་དང་གཞན་པའི་དངོས་འདི་དག །ཡང་དག་ཏུ་ནི་གཅིག་པ་དང་། དུ་མའི་དངོས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། །རང་བཞིན་མེད་དེ་གཟུགས་བརྙན་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་རིགས་པའོ།།

此理如《中观庄严论》云："自他所说法，此等真实中，离一及多故，无性如影像。"

རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་ཡང་ན། ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དག་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་སུ་མེད་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་ན་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་ལྟར་མེད་པ་བཞིན་ནོ།།

又正理异名中，外内诸法事物有法，由自性不可得，由自性一与异随一中以正理观察皆不可得故。犹如影像显现而无。

ཕྱོགས་ཆོས་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ། ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་གྲུབ་པའི་དུ་མར་མེད་དེ། དེར་གྲུབ་པའི་གཅིག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྒྲུབ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་དེ

ཕྱིར་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡོད་ན་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

宗法者，由自性成立之一无，是异故。彼有法，如是彼异不成立，彼一亦不成立故。遍成立者，若自性成立如是一与异定成立故。若有一与异随一皆有故。

དབུ་མ་རྒྱན་ལས། གཅིག་དང་དུ་མ་མ་གཏོགས་པར། །རྣམ་པ་གཞན་དང་ལྡན་པ་ཡི། ། དངོས་པོ་མི་རུང་འདི་གཉིས་ནི། །ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

如《中观庄严论》云：“除一及多外，具有他行相，

实法不容有，此二互绝故。”

གཉིས་པ་ལུང་ལས་བརྟེན་པ་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ནི།

辰二、依教生起闻慧：

སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུའི་རིགས་པ་དང་། དབུ་མ་རྩ་བ་སོགས་ལས་ཀྱང་། །

དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཉིད། །སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་བཤད་པ། །

定知无自性，七十空性理，

及本中论等，亦成立诸法，

གང་ཕྱིར་གཞུང་ནི་མངས་གྱུར་ན། །དེ་ཕྱིར་འདི་ནི་མ་སྤྲོས་ལ། །

གྲུབ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཙམ་ཞིག་tu། །བསྒོམ་པའི་དོན་དུ་རབ་ཏུ་བཤད། །ཅེས་སོ། །

自性之空性，由恐文太繁，

故此不广说，仅就已成宗，

为修故而说。

གཞན་ཡང་སྟོང་ཉིད་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་པ་འཕགས་པའི་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་དང་། དེ་རིགས་པས་སྒྲུབ་པ་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུའི་གཞུང་གི་རིགས་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་། སོགས་པ་རིགས་ཚོགས་གཞན་རྣམས་དང་། འཕགས་པ་ལྷ་དང་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་ལས་ཀྱང་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་བཤད་པ་ལ་བལྟ་བར་བྱ་ལ། གཞུང་འདིར་ནི་དེ་དག་རྒྱས་པར་མི་འགོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་གཞུང་ནི་མང་བར་འགྱུར་དོགས་ནས་མ་སྤྲོས་པའི་ཕྱིར།

复次，由教成立空性者，如龙树《集经论》以理成立；如《七十空性论》之正理，由空性以无数正理门中抉择如《中观根本慧论》等，其他正理聚，如提婆、佛护、月称等论亦说诸法自性谛实空之空性，此论未如彼等广说之因者，谓恐文繁而未述故。

འདིར་ཅུང་ཟད་བསྟན་པ་ཡང་ལུང་རིགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཙམ་ཞིག་འཆད་པ་ཡིན་ཏེ། དགོས་པ་བདག་མེད་བསྒོམ་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་རབ་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིའི་རང་འགྲེལ་ལས། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུའི་རིགས་པ་དང་། ཞེས་པས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་བསྟན་པར་བཤད་དེ། དེ་ནི། ཕུང་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་ཏེ། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

此中亦略开示，仅由教理成立宗义之说中，目的是为修习无我而说故。此处《自释》谓《七十空性论》之理，开示缘起正理，彼云：蕴等诸法有法，自性不生者，是依因缘生故。

འདི་ནི་མ་དྲོས་པས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། གང་ཞིག་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། །དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། །རྐྱེན་ལ་རག་ལས་གང་དེ་སྟོང་པར་བཤད། །གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་ཤེས་དེ་བག་ཡོད་ཡིན། །ཞེས་དང་།

此如《无热请问经》云："缘何生不生，此生自性无，依缘生说空，知空不放逸。"

མགོན་པོས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཞི། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནོ། །

龙树怙主根本慧论云："凡以因缘生，息灭彼自性。"

གཉིས་པ་ལྷག་མཐོང་སྒོམ་ཚུལ་ནི།

卯二、修胜观事理：

དེ་བས་ཆོས་རྣམས་མ་ལུས་པའི། །རང་བཞིན་དག་ནི་མི་དམིགས་པས། །

བདག་མེད་པ་ནི་སྒོམ་པ་ཉིད། །དེ་ཉིད་ཤེས་རབ་སྒོམ་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །

故无余诸法，自性不可得，

所有修无我，即是修般若。

ལྷག་མཐོང་སྒོམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། གོང་ལྟར་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དེ་བས་ན། ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་མ་ལུས་པ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་དཔྱད་མཐར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དག་ནི་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མི་དམིགས་པས་སྟོང་ཆམ་གྱིས་འགྲོ་ལ། དཔྱད་སྒོམ་གྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་པའི་བདག་མེད་པ་སྒོམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྒོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྤྱིར་དཔྱད་སྒོམ་དང་འཇོག་སྒོམ་གཉིས་སོ། །

修胜观事理，如前抉择蕴等诸法无谛实之理，因此蕴等诸法无余以胜义观察究竟正理时诸自性成立者，仅尘许亦不可得，故是空无。由如是观察修串

习空无我者，即是修习智慧波罗蜜故。此中总示观察修与止住修故。

འདིར་བདག་ཅེས་པ་ནི་དགག་བྱའི་བདག་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་གཞན་ལ་མ་བལྟོས་པར་རང་དབང་གིས་གྲུབ་པ་ཞིག་ལ་བྱ་སྟེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོའི་རང་བཞིན་ཏེ་དེ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

此中所谓“我”是所遮之我，彼是不观待他由自在而成；如《四百论释》云：“此中所说‘我’者，不依靠其他事物而有自体性，此无即是无我。”

འོ་ན། དེ་ལྟར་རྟོགས་མཁན་གྱི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་ལ་འཛིན་པ་ཇི་ལྟར་སྤོང་ཞེ་ན།

若尔, 如是通达者之慧，如何断除执谛实？

ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀུན། །གང་ཞིག་རང་བཞིན་མ་མཐོང་བཞིན། །

ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་རིག་དཔྱད་པ། །རྣམ་རྟོག་མེད་པར་བསྒོམ་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །

以慧观诸法，都不见自性，

亦了彼慧性，无分别修彼。

དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་གང་ཞིག་བཙལ་བས་མ་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་ཀྱང་རིགས་པས་དཔྱད་པ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་མཐོང་བར་འགྱུར་ཞིང་། མཐོང་བའི་དོན་མེད་དགག་དེ་ལ་གཞན་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པར་དཔྱོད་ཅིང་རྩེ་གཅིག་ཏུའང་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ཐར་བ་མྱང་འདས་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

被胜义观察慧寻察诸法任何谛实自性皆不可见，如是以慧正理观察见为自性无，见已遮止无义，而无余分别相，安住一处而修，即是获得解脱涅槃之主要因故。

ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། གལ་ཏེ་བདག་མེད་ཆོས་ལ་སོ་སོར་རྟོག །སོ་སོར་དེ་བརྟགས་གལ་ཏེ་སྒོམ་བྱེད་པ། །དེ་ནི་མྱ་ངན་འདས་པ་འབྲས་བུའི་རྒྱུ། །རྒྱུ་གཞན་གང་གིས་དེ་ནི་ཞིར་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

《三摩地王经》："若于诸法观无我，数数观察正修习，彼是涅槃果之因，任何他因不灭彼。"

གསུམ་པ་བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེ་ཉིད་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི།

卯三、修习之果分二：辰一、正义；辰二、由教成立。今初：

རྣམ་རྟོག་ལས་བྱུང་སྲིད་པ་འདི། །རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་དེ། །

དེ་ཕྱིར་མ་ལུས་རྟོག་སྤངས་པ། །མྱ་ངན་འདས་པ་མཆོག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །

三有分别生，分别为体性，

故断诸分别，是最胜涅槃，

དངོས་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་རིག་པ་སོགས་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྲིད་པ་འཁོར་བ་འདི་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་ཉོན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་དེ་དག་གིས་བཅིངས་པ་དང་དེའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་མ་ལུས་པའི་རྣམ་རྟོག་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་གཏན་ནས་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་དེ་ནི། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །

执着诸法谛实之无明分别心等皆从集谛而出，流转三有，此分别心之自体是苦谛，彼从惑业分别心生系缚彼等，增上安住而不能解脱故。是故从根无余断除分别因果，即是灭谛，亦是最胜涅槃。

གཞུང་འདིས་བདེན་བཞི་བསྟན་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། རྣམ་རྟོག་ཅེས་པས་ཀུན་འབྱུང་། སྲིད་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཅེས་པས་སྡུག་བདེན། རྐང་བ་གསུམ་པས་ལམ་བདེན་དང་། བཞི་བས་འགོག་བདེན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

此论亦示四谛，分别显为集谛，三有分别体性显为苦谛，第三句开示道谛。第四句开示灭谛。

གཉིས་པ་དེ་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པ་ནི།

辰二、由教成立：

དེ་ལྟར་ཡང་ནི་བཅོམ་ལྡན་གྱིས། །རྣམ་རྟོག་མ་རིག་ཆེན་པོ་སྟེ། །

འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོར་ལྟུང་བར་བྱེད། །རྟོག་མེད་ཏིང་འཛིན་ལ་གནས་ན། །

ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་མི་རྟོག་གསལ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་།

如世尊曾说，分别大无明，

能堕生死海，住无分别定，

无分别如空，如入无分别。

རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་འཇུག་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་།

《入无分别陀罗尼经》亦云：

དམ་ཆོས་འདི་འདྲ་རྒྱལ་བའི་སྲས། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་བསམ་བྱུར་ན། །

རྣམ་རྟོག་བགྲོད་དཀའ་ལས་འདས་ཏེ། །རིམ་གྱིས་མི་རྟོག་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

佛子于此法，若思无分别，

越分别险阻，渐得无分别。

དེ་ལྟར་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སམྦུ་ཊའི་རྒྱུད་ལས། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དངོས་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་འདི་ནི་མ་རིག་པ་ཆེན་པོ་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོར་ལྟུང་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོར་གསུངས་པས་དེ་ཉིད་སྤོང་དགོས་ལ། སྤོང་ཚུལ་ཡང་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་

ངེས་ནས། ངེས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་སྒོམ་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་ཤིང་གོམས་པས།

次如世尊于《桑补止续》云："异生相续中执法谛实之执实分别心是大无明，亦是堕生死大海之主因。"故须断彼，断彼须依正确无我之义，须修安住一处了义无分别三摩地之修习故。

གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ན། སྟོན་དུས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པའི་སྟོང་སང་གསལ་བར་སྣང་བ་དེ་བཞིན་དུ་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་གསལ་བར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ།།

修习究竟者，如见秋时天空明净无垢之空明显现，如是无分别智法性明显现前。

དེ་ནི་རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་ཡང་དག་ཡང་དག་མིན། །གང་གང་ཤིན་ཏུ་གོམས་གྱུར་པ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་རིགས་པ་གནད་གཅིག་གོ།

此如《释量论》："故真非真实，彼彼善修习。"是正理之扼要。

གཞན་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་འཇུག་པའི་གཟུངས་ལས་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་ཏེ། དམ་པའི་ཆོས་ཟབ་མོ་འདི་ལ་རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་བྱང་སེམས་ཀྱིས། རྣམ་རྟོག་མ་རིག་པའི་འཛིན་སྟངས་དང་འགལ་བའི་གཉེན་པོ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་བསམས་ཤིང་བསྒོམས་པར་གྱུར་ན། མཚན་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་གི་དྲ་བ་གཅོད་དཀའ་ཞིང་བགྲོད་པར་དཀའ་བ་བཅད་ནས་དེ་ལས་རྣམ་པར་འདས་ཏེ། རིམ་གྱིས་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།

复次《入无分别陀罗尼经》云："正法深甚，佛子菩萨须思修与执相无明相违对治之无分别慧，越过难

断之执相分别网蔓险阻，逐次现证法性，获得殊胜无分别慧。”

གཉིས་པ་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི།

寅二、总摄：

ལུང་དང་རིགས་པ་དག་གིས་ནི། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་མེད་པའི། །

རང་བཞིན་མེད་པར་ངེས་བྱས་ནས། །རྣམ་པར་རྟོག་མེད་བསྒོམ་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། །

由圣教正理，定解一切法，

无生无自性，当修无分别。

ངེས་དོན་གྱི་ལུང་དང་རིགས་པའི་ཚོགས་དག་གིས་ནི་གང་ཟག་དང་ཕུང་སོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ངེས་པར་བྱས་ཤིང་། སྒྲོ་འདོགས་བཅད་ནས་མཚན་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྒྱུ་བ་མེད་པར་ཟབ་མོའི་དོན་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །

由了义教及正理诸聚，决定补特伽罗与蕴等诸法，真实无生，自性无生，断除遍计，修习专住一处深甚无执相分别之义。

གཉིས་པ་འབྲས་བུའི་ཆོས་བཤད་པ་ནི།

庚二、果之建立：

དེ་ལྟར་དེ་ཉིད་བསྒོམས་བྱས་ན། །རིམ་གྱིས་དྲོད་སོགས་ཐོབ་བྱས་ནས། །

རབ་དགའ་ལ་སོགས་ཐོབ་འགྱུར་ཏེ། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་ཡུན་མི་རིང་། །ཞེས་སོ། །

如是修真性，渐得暖等已，

当得极喜等，佛菩提非遥。

དེ་ལྟར་སྐྱབས་འགྲོ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྐྱེས་བུ་ཆུང་འབྲིང་གི་ལམ་ལ་བློ་སྦྱངས་ནས། སྨོན་འཇུག་གི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཐབས་རྒྱ་ཆེན་པོས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཞི་ལྷག་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྒོམས་པར་བྱས་ན་ནི། ཚོགས་ལམ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་རྣམས་རིམ་གྱིས་བགྲོད་དེ། སྦྱོར་ལམ་དྲོད་རྩེ་སོགས་ཐོབ་པར་བྱས་ནས་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་། གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་སོགས་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཡུན་མི་རིང་བར་མྱུར་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།

如是从皈依逐次修习下中士夫之心，发起愿心行心由广大方便之门，以奢摩他修习空性，次第趣入资粮道下中上品，获得暖顶等加行道已，续得初极喜地、二无垢地等，从此不久速急获得成佛菩提。

གཉིས་པ་སྔགས་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་མྦྲོགས་ཙམ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ། སྔགས་ལ་འཇུག་དགོས་པར་བསྟན་པ། དབང་གོང་མ་གཉིས་བྱར་རུང་གི་ཁྱད་པར། དབང་དེ་གཉིས་མ་ཐོབ་ན་རྒྱུད་ཉན་བཤད་བྱར་རུང་མི་རུང་གི་ཁྱད་པར་རོ།།

己二、略说入密之理分三：午一、开示须入密咒；午二、修上二灌顶之差别；午三、未得彼二灌顶可否讲闻密续之差别。

དང་པོ་ལ་གསུམ། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དོན་གཉེར་ཅན་དགོས་པ་དང་། དེ་ལ་སྨིན་བྱེད་ཀྱི་དབང་བསྐུར་བ་དང་། དབང་བསྐུར་བའི་ཆེ་བ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི།

午一、分三：未一、能依有情须具希求；未二、灌能熟彼之顶；未三、开示灌顶殊胜。

སྔགས་མཐུ་ཉིད་ལས་གྲུབ་པ་ཡི། །ཞི་དང་རྒྱས་སོགས་ལས་རྣམས་ཀྱིས།།

བུམ་པ་བཟང་གྲུབ་ལ་སོགས་པ། །གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་སོགས་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་།།

由咒力成就，静增等事业，

及修宝瓶等，八大悉地力，

བདེ་བ་ཡིས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཚོགས། །ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འདོད་པ་དང་། །

བྱ་སྤྱོད་ལ་སོགས་རྒྱུད་གསུངས་པའི། །ཀྱལ་ཏེ་གསང་སྔགས་སྤྱོད་འདོད་ན། །ཞེས་སོ། །

欲安乐圆满，大菩提资粮，

须修事行等，续部诸密咒。

ཇོ་བོ་གཙང་དུ་ཕེབས་སྐབས་ཁུ་རྔོག[4] ་སོགས་དྲུག་གིས་དྲི་བ་ལྔ་ཞུས་པའི་སྐབས་ཀྱི་དྲི་བ་གསུམ་གྱི་ལན་ལ། ཀྱལ་ཏེ་གསང་སྔགས་ལམ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་ན་དེ་ལ་སྔགས་བཟླས་པའི་མཐུ་ཉིད་ལས་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཞི་བ་དང་རྒྱས་པ་དང་སོགས་ཏེ་དབང་དང་མངོན་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་དང་། འདོད་རྒུ་འབྱུང་བའི་བུམ་པ་བཟང་པོ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་གྲུབ་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་། ལམ་བདེ་བ་དང་མྱུར་བ་ཡིས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་གཞན་དོན་སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་དང་། བྱ་རྒྱུད་དང་སྤྱོད་རྒྱུད་སོགས་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ཅི་རིགས་ལས་གསུངས་པའི་གསང་སྔགས་སྤྱོད་པ་སྟེ་སྒྲུབ་པར་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཞིག་དགོས་སོ། །

阿底峡请至后藏时，库、鄂等六人请咨五问[5]，第三问密续之答中，设若欲入密咒之道，彼能成就诵咒威力之息增等自在与威猛之业，成就满一切愿之宝瓶等八大事业之力，欲求善道与急速圆满大菩提资

---

[4] ཇོ་བོ་རྗེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤའི་སློབ་མའི་གཙོ་བོ། ཁུ་བརྩོན་འགྲུས་གཡུང་དྲུང་དང་། རྔོག་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ། འབྲོམ་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་བཅས་གསུམ་མོ། 库鄂种三子。阿底峡尊者三位主要弟子：库·尊珠雍中、鄂·勒巴协绕和种·杰瓦穷乃三人总名。

[5] པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས། སྟོད་དུ་ཇོ་བོ་ཕེབས་སྐབས། 班禅洛桑却鉴说阿底峡到上阿里时，库、鄂等六人问五问:

1ཁུ་རྔོག་སོགས་དྲུག་གིས་ཐབས་ཤེས་ཡ་བྲལ་གྱིས་སངས་རྒྱའམ་མི་རྒྱ། 1、方便与智慧分开能不能成佛。

2བྱང་སྡོམ་གྱི་རྟེན་དུ་སོ་ཐར་དགོས་སམ་མི་དགོས། 2、菩萨戒须不须要依别解脱戒。

3རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་མ་ཐོབ་པར་རྒྱུད་འཆད་དུ་རུང་ངམ་མི་རུང་། 3、金刚阿阇黎未得灌顶能不能讲密续。

4དབང་གོང་མ་གཉིས་ཚངས་པར་སྤྱོད་པས་བླང་དུ་རུང་ངམ་མི་རུང་།

4、比丘能不能受上二部顶。

5དབང་མ་ཐོབ་པར་གསང་སྔགས་ཉམས་སུ་བླང་དུ་རུང་ངམ་མི་རུང་བྱ་བ་ལྔ་ཞུས་པས།

5、未获灌顶能不能修密法。

粮，而修利他，从欲求事续与行续等四部所说，必定修习密咒行之所依故。

གཉིས་པ་ནི།

末二、灌能熟彼之顶；

དེ་ཚེ་སློབ་དཔོན་དབང་བསྐུར་ཕྱིར། །བསྙེན་བཀུར་རིན་ཆེན་སོགས་སྦྱིན་དང་། །
བཀའ་སྒྲུབ་ལ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །བླ་མ་དམ་པ་མཉེས་པར་བྱ། །
བླ་མ་མཉེས་པར་གྱུར་པ་ཡིས། །ཡོངས་རྫོགས་སློབ་དཔོན་དབང་བསྐུར་བས། །ཞེས་སོ། །

为求师长灌顶故，当以承事宝等施，
依教行等一切事，使良师长心欢喜，
由于师长心喜故，圆满传授师灌顶。

སྔགས་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པ་དེའི་ཚེ་བླ་མ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ལ་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་བསྐུར་སོགས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ། ལུས་ངག་གིས་བསྙེན་བཀུར་བ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་བགོ་བ་དང་བཟའ་བཏུང་སོགས་སྦྱིན་པ་དང་ཡོ་བྱད་ཀུན་གྱིས་མཆོད་ཅིང་གསུངས་པའི་བཀའ་སྒྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བླ་མ་དམ་པ་མཉེས་པར་བྱ་ལ།

欲入密咒者，彼时于具相上师金刚阿阇梨前为得灌顶等，以身语恭敬承事，供养珍宝、衣物、饮食等，诸什物，依教修行，所做一切诸事皆令上师欢喜。

བླ་མ་མཉེས་པར་གྱུར་པ་བྱས་པ་ཡིས་སློབ་མས་བླ་མ་ལ་དབང་གི་དོན་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་ནས། སློབ་དཔོན་གྱིས་མཐའ་རྟེན་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བུམ་དབང་སྤྱི་དང་རྡོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་བསྐུར་བས་གསང་སྔགས་ཀྱི་སྣོད་རུང་དུ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །འདིས་དབང་གཞན་གསུམ་ཡང་མཚོན་ནོ། །

上师喜已，弟子为求灌顶于师前祈请，上师具备一切，圆满授予瓶总灌顶、金刚阿阇梨定，令成密器。其他三种灌顶同也。

གསུམ་པ་དབང་བསྐུར་བའི་ཆེ་བའམ་ཕན་ཡོན་ནི།

未三、开示灌顶殊胜：

སྡིག་ཀུན་རྣམ་དག་བདག་ཉིད་ནི།། དངོས་གྲུབ་སྒྲུབ་པའི་སྐལ་ལྡན་འགྱུར། །ཞེས་སོ།།

清净诸罪为体性，是修悉地善根者。

དབང་བསྐུར་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒོ་གསུམ་གྱི་སྡིག་སྒྲིབ་ཀུན་རྣམ་པར་དག་ཅིང་བདག་ཉིད་ནི་དངོས་གྲུབ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ཅི་རིགས་འགྲུབ་པའི་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ།།

灌顶所为者，清净三门所有罪障，令自身具有修行成就小中大三种成就之法缘。

གཉིས་པ་དབང་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་དབང་གང་ཟག་གང་ཡིན་གྱིས་བྱར་རུང་མི་རུང་ནི།

午二、能不能修上二灌顶之补特伽罗差别：

དང་པོའི་སངས་རྒྱས་རྒྱུད་ཆེན་ལས། །རབ་ཏུ་འབད་པས་བཀག་པའི་ཕྱིར།།

གསང་བ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དབང་། །ཚངས་པར་སྤྱོད་པས་བླང་མི་བྱ།།

初佛大续中，极力遮止故，

密与慧灌顶，梵行者勿受，

གལ་ཏེ་དབང་བསྐུར་དེ་འཛིན་ན། །ཚངས་སྤྱོད་དཀའ་ཐུབ་ལ་གནས་པས།།

བཀག་པ་སྤྱད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། །དཀའ་ཐུབ་སྡོམ་པ་དེ་ཉམས་ཏེ།།

倘持彼灌顶，安住梵行者，

违犯所遮故，失坏彼律仪，

བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་དེ་ཕམ་པ་ཡི། །ལྟུང་བ་དག་ནི་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་།།

དེ་ནི་ངན་སོང་ངེས་ལྷུང་བས། །གྲུབ་པ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །

其持禁行者，则犯他胜罪，

定当堕恶趣，亦无所成就。

གང་ཟག་གང་ཡིན་གྱིས་དབང་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་དབང་བླང་བར་མི་བྱ་སྟེ། ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསང་དབང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་གཉིས་རིག་མ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་སུ་བླང་བར་ནི་བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུལ་དེ་ནི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་རྒྱུད་ཆེན་པོ་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ལས་རབ་ཏུ་འབད་པས་བཀག་པའི་ཕྱིར།

何补特伽罗灌顶师不可亲受上二灌顶？谓安住诸梵行者不可受秘密灌顶与智慧灌顶，彼二须亲依手印故为不可。此事于初佛时轮根本续大疏中极厉遮故。

བཀག་པའི་དགོས་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཚངས་སྤྱོད་ལ་གནས་པ་དག་གིས་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་བསྐུར་དེ་གཉིས་ལེན་ཅིང་འཛིན་ན་ནི། ཚངས་སྤྱོད་དཀའ་ཐུབ་ལ་གནས་པ་དེ་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་སྡོམ་པ་དེ་ཉམས་ཏེ།

遮止之所为者，设诸梵行，已依手印灌顶，及须受持彼二，住梵行难行者彼之梵行戒律即得破坏。

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་དེ་ལ་ནི་ཕམ་པ་ཡི་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་དག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་གང་ཟག་དེ་ནི་ངན་སོང་དུ་ངེས་པར་ལྷུང་བར་འགྱུར་བས་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།

具有戒律禁行者由破坏根本堕罪之补特伽罗，定堕恶趣，故永不得成就。

རྒྱུ་མཚན་ནི། དེས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནན་ཆེར་བཀག་པ་དེ་སྤྱད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུད་སྨིན་པ་འགའ་ཞིག་ནི་དམིགས་བསལ་ལོ། །

因者，谓佛殷重遮止彼行为故。然而个别补特伽罗相续已熟故，是特例故。

གསུམ་པ་དབང་གོང་མ་གཉིས་མ་ཐོབ་ན་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ནི།

午三、未得彼二灌顶当如何：

རྒྱུད་ཀུན་ཉན་དང་འཆད་པ་དང་། །སྦྱིན་བསྲེག་མཆོད་སྦྱིན་སོགས་བྱེད་ལ། །

སློབ་དཔོན་དབང་བསྐུར་བརྙེས་འགྱུར་ཞིང་། །དེ་ཉིད་རིག་ལ་ཉེས་པ་མེད། །ཅེས་སོ། །

若听讲诸续，护摩祠祀等，

得师灌顶者，知真实无过。

གལ་ཏེ་ཚངས་པར་སྤྱོད་པས་དབང་དེ་གཉིས་དངོས་སུ་བླང་དུ་མི་རུང་ན་སྔགས་ལ་སྤྱོད་པའི་སྐལ་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་བསྐུར་རྫོགས་པར་བརྙེས་པ་དེ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཅུ་རིག་པའི་གང་ཟག་ལ་ནི་བྱ་རྒྱུད་སོགས་རྒྱུད་ཀུན་ལ་སློབ་མས་ཉན་པ་དང་། སློབ་དཔོན་གྱིས་འཆད་པ་དང་།གཉིས་ཀས་སྦྱིན་བསྲེག་དང་མཆོད་སྦྱིན་དང་། སོགས་ཏེ་རབ་གནས་དང་དབང་བསྐུར་སོགས་བྱེད་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

设若由梵行故不能亲受彼二灌顶，则未接修习密咒法缘！无过，谓获得圆满阿阇梨灌顶，明十种真相之补特伽罗，弟子闻事续等诸续，阿阇梨讲解，二者共作火供、供施等圣住、灌顶等，皆无有罪故。

གསུམ་པ་རྒྱུ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བརྩམས་པ་ནི།

乙三、依何因而造：

གནས་བརྟན་མར་མེ་མཛད་དཔལ་གྱིས། །མདོ་སོགས་ཆོས་ལས་བཤད་མཐོང་བས། །

བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་གསོལ་བཏབ་ནས། །བྱང་ཆུབ་ལམ་བཤད་མདོར་བསྡུས་བྱས། །ཞེས་སོ། །

燃灯智上座，见经法等说，

由菩提光请，略说菩提道。

བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པའི་གནས་བརྟན་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས། མདོ་སོགས་རྒྱུད་དང་འགྲེལ་པ་དང་མན་ངག་གི་ཆོས་རྣམས་ལས་བཤད་པ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་ལྷ་བཙུན་དགེ་སློང་བྱང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་དོན་དུ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ལུང་རིགས་ཀྱི་སྤྲོས་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་དོར་ནས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བགྲོད་པའི་ལམ་གྱི་བཤད་པ་རྒྱ་ཆེ་ཡང་ཚིག་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བྱས་སོ།།

守护圆满清净比丘戒律之燃灯智上座依经等密续、注释、教授等见闻诸法之智慧，由吐蕃国王比丘菩提光祈请而作如是开示之义，舍弃广大教理，略摄广大文辞而释入菩提之道。

བཞི་པ་མཇུག་གི་དོན་ལ་གཉིས། གང་གིས་མཛད་པ་དང་། སུས་བསྐུར་བའོ། །དང་པོ་ནི།

甲四、结义分二：乙一、何故造：乙二、谁劝请。今初：

བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མ་ལྷ་བརྒྱ་པ་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་གི་ནོར་བུ་སློབ་དཔོན་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྐལ་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་བགྲང་བ་ལས་འདས་པའི་དོན་དུ་ཐུགས་བརྩེ་བ་ཆེན་པོས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ།།

《菩提道灯论》是末法时期顶尖之宝珠，是大阿遮利耶吉祥燃灯智为化无数有缘，以大悲心圆满造论。

གཉིས་པ་ནི།

乙二、谁劝请：

རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་དཱི་པཾ་ཀ་ར་ཤྲཱི་ཛྙཱ་ན་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙྪ་བ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མིག་དགེ་སློང་དགེ་བའི་བློ་གྲོས་ཀྱིས་རྒྱ་སྐད་ལས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཞིང་། ཚིག་དོན་གྱི་ཞུ་ཆེན་བགྱིས་ནས་འཆད་ཉན་མཛད་པའོ།།

有天竺阿阇梨燃灯智（阿底峡）与吐蕃译师世间眼目，比丘尕娃洛珠由天竺文译为藏文，广询词义校对而作。

བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་བཀའ་གདམས་ཀྱི་གཞུང་ཀུན་གྱི་མ་ཕྱི་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། འདིའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་པོའི་ཐོག་མ་ནི་འབྲོམ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དེ་ནས་པུ་ཏོ་བ་དང་། ཤ་ར་བ་སོགས་བཀའ་གདམས་སྙིང་པ་བ་རྣམས་དང་། ཕྱིས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ཡང་འདི་གཞི་བྱས་ནས་མཛད་དེ་བཀའ་གདམས་གསར་མའི་བསྟན་པའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ཞིང་།

《菩提道灯论》是如西藏噶当派一切教之源泉，弘此事业之初祖谓种仁波切，其后博多瓦，夏若瓦等噶当尊宿，其后宗大师依彼造《菩提道次第广论》，谓创新噶当派之轨者。

ཇི་སྐད་དུ།

ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལས་ལེགས་བརྒྱུད་པའི། །ཟབ་མོ་ལྟ་བ་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པའི་ལམ། །

མ་ནོར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གནད་བསྡུས་པའི།།གདམས་པའི་མཛོད་འཛིན་མར་མེ་མཛད་པ་འདུད། །

ཅེས་གསུངས་པ་ཡང་གཞུང་འདི་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་སོ། །

摄二大车善传流，深见广行无错谬；

圆满道心教授藏，敬礼持彼然灯智。

谓是此论主要密意。

སྐབས་པ།

གངས་ཅན་བོད་དུ་པཎ་གྲུབ་མང་བྱོན་ཡང་། །བཀའ་གདམས་བསྟན་པའི་ཐོག་མའི་སྲོལ་འབྱེད་མཆོག །

ཨ་ཏི་ཤ་དང་དེ་སྲས་འབྲོམ་སྟོན་ལས། །ལྷ་མེད་མཛད་པ་ཕུལ་བྱུང་གཞན་ན་གང་། །

颂曰：

诸多智者虽莅雪域藏，然由阿底峡及种敦巴，
首创噶当教法殊胜轨，无比殊胜著作余岂能，

ཇོ་བོས་མཛད་པའི་མདོ་སྔགས་གཞུང་མང་ཡང་། །བརྗོད་བྱའི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གནད་རྗོགས་པ། །
ཀུན་ལས་ཁྱད་འཕགས་བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་ནི། །ཐུབ་བསྟན་གསལ་བྱེད་ཉི་མ་གཉིས་པའོ། །

尊者虽造众多显密典，胜过彼谓《菩提道灯论》，
诠说圆满道次第扼要，光大能仁教法如二日，

གཞུང་མཆོག་འདི་ཡི་དགོངས་དོན་འགྲེལ་བའི་ཆེད། །སྒོ་གསུམ་འབད་ལས་ཐོབ་པའི་རྣམ་དཀར་དགེས། །
སྐྱེ་ཀུན་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་དགེ་བའི་བཤེས། །མཛད་ནས་བྱང་ཆུབ་མྱུར་དུ་ཐོབ་གྱུར་ཅིག །

为释殊胜论典之密意，勤修三门获得清净善，
愿诸有情依胜善知识，速急获得圆满菩提果。

ཅེས་བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་གྱི་འགྲེལ་པ་མདོར་བསྡུས་པ་འདི་ཡང་།ཤཱཀྱའི་བཙུན་པ་གྲགས་པ་བཤད་སྒྲུབ་ཅེས་
བྱ་བས་ཇོ་བོ་ཡབ་སྲས་ལ་མཆོད་པའི་ཆེད་དུ་དད་པ་ཁོ་ནས་ཚོ་ནེའི་དགོན་ཉིད་དུ་སྦྱར་བ་རྫོགས། པར་གྱི་ཡི་
གེ་པ་ནི་ཡིག་རྩིབ་དང་སྐར་རྩིས་སྙན་ངག་སོགས་ལ་བློ་བྱང་བའི་དཀའ་བཅུ་བློ་བཟང་དབང་ཕྱུག་གོ། །
མངྒ་ལཾ།། །།

此《菩提道灯论》之略释，由释迦比丘扎巴协珠为供养尊者师徒增加信心，造于卓尼寺，刻板雕文由精通星算、诗词等之洛桑旺久圆满。

于 2018 年 7 月 8 日释文愿于拉卜楞寺译完初稿。